

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos:

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Katholikus palotát Szatmárra, Ungvárra!

I.

A kath. palota ügye.

Többszöri csalódás megtanított arra, hogy a felvetett új ideákkal szemben, bármennyire tetszetősek legyenek is azok, nem engedem magamat az első impressió hatása alatt itélkezni, hanem várok egy kissé, megfigyelem nemcsak a nálamnál tapasztaltabbak felfogását, hanem a lobbanékonnyabb lelkesedését is, s mintegy a két értékes tényező vegyületéből szűröm le szerény felfogásomat.

A Szatmáron és Ungváron építendő kath. palota felvetett ideájával szemben is ezt a metodust követem. Figyelemmel olvastam el úgy a *Ratkovszki* Pál főigazgató ur, mint a dr. *Kovács Gyula* ur hozzászólását. Azóta magam is gondolkodtam a kérdés felett s iparkodtam mérlegbe vetni minden körülményt, mely annak megoldása körül közrejátszhatik.

Főleg két szempont domborodott ki lelkem előtt:

1. Alkalmas-e a mi kath. publikumunk arra, hogy az építendő kath. palotát megfelelő erkölcsi tartalommal töltsse be?

2. A kath. reneszánsz munkájában nem áll-e előttünk ennél fontosabb más tenni való?

A tisztelt cikkiró ur 800,000 katolikusról beszél, a kinek gondolkozását irányítani, katolikus érzésük lüktetésének kifejezést adni a kath. paloták lennének hivatalva. 800,000! Kétségkívül tekintélyes szám, a mellyel foglalkozni érdemes. Ha 800,000 kath. szívbe a kath. ügyek iránti érdeklődésnek csak egy hajszál erecskéjét is be lehetne vezetni, e sok erecske eredője zuhogó folyamattá dagadna ki, mely diadalmas hullámokban hömpölyögne az érvényesülés felé és nem volna erő, mely törtetésének gátat szabhatna. De kikből áll ez a hatalmas numerus? 120,000 latin szertartású és 700,000 görög szertartású kath. emberből. Ha mármost ezekből 10 százalékot számítottam az intelligens osztályra, nagyon sokat számítottam. Készséggel elismerem, hogy kath. intelligenciánk gondolatvilágában új szellemi irányzat fuvalma indult meg, akik a modern korszellem dekriztianizáló, szent tradicioinkat taposó, tisztességes erkölcsi irányzatunkat blazirt szemtelenséggel gunyoló rombolásával szemben *elvileg* szükségesnek tart-

ják a keresztény restaurációt, de vajjon kések-e az elvek korlátain túllépve az áldozatok tetteket követelő mezejére térni? Én nem álthatom magamat vérmes reményekkel, hanem ellenkezőleg a minimumra redukálom ezeket. Meggyőződésem, hogy az elvnel fog-nak maradni, a mely talán egyet-kettőt lobban is bennök. Csak a kath. sajtó támogatásának kérdésében tanusított részesedésüket kell megfigyelnünk s ezzel megmérjük a kath. ügyek iránti érdeklődésük hőfokát. Nem is csudálkozom rajta. Liberális légkörben felnöve, nem voltak ehhez hozzá nevelve.

De folytassuk tovább! Kik teszik azt a 800,000-et! Legalább 5—600,000 ruthén. Tetszik ismerni a szegény ruthén sorsát? Hát a kazárt? Izlelte valamikor a ruthén rab kenyerét? Láttá-e nyomorult kunyhóit? megszámlálta-e a falvaikban elhelyezett koresmákat s bennük az alkoholt kiméző kazárt? Ezekre is tetszik számítani, mikor 800,000 kath. táborba szállásáról reménykedik? Csalódni fog. Igaz, a ruthén imádkozik, talán forróbban, mint valaha, de az a Mia-tyánk sovány ajkán nem a jövőbe vetett bizalomnak imája, hanem az agonizáló sóhajtozása.

Van azonban abból a 800,000 katolikusból vagy 50—60,000 olyan is, a kiknek van érzéke a katolikus kérdések iránt. A Károly vidéki megmagyarosodott svábok, az ungi szívós tótok, a város helyeken elszórt

A Vadretek utcza.

Szatmáron van, vagy jobban mondva Németiben. De ugyebár senki sem hallott felőle?

Persze! Ezt a nevet csak a benszülöttek ismerik s akik évek hosszú során át polgárjogot és megbecsülést szereztek ottan. Egyébiránt mint féltve őrzött titkot adja ezt át fiának az apa, leányának az anya, hogy továbbítsa unokájának.

Mert a vadretek történelmi mult, összetartó jelvény, a jövőt magában rejtő program itten, mint az angoloknál volt a fehér, vagy piros rózsza.

Ezelőtt vagy huszonöt évvel, mikor a városban az utcákat mind elkeresztelték, a mi „hazánknak“ egy érdemes szatmári kereskedő neve jutott.

Szörnyen meg voltak rajta botránkozva — Vajjon mit fizethetett az az ur a polgármesternek? — mondogatták. Bizonyosan azt akarja, hogy hozzá menjünk vásárolni. Azért se teszszük be a lábunkat a boltjába. Volt a mi utcánknak elég tisztességes neve, egy régi magyar vezéré, de nekünk az sem kellett, mert mióta a világ áll, annak Vadretek-utcza a neve.

Ugyan mondják meg már szomszéd, honnan kapta a mi édes hazánk ezt a gyönyörű nevet?

Hát süsse ki az ur; hiszen azt halljuk

hogy historiát ír. Bár higgye, akinek tesszik; mi ugyan soha sem láttuk a Pannónia előtt a ponyván, pedig kerestük.

Bántott a titokzatosság és elhatároztam, hogy a nyitjára jövök. Tudtam, hogy az itteni archivumokat, a mestergerendák tetejét hiába kutatom át; azért feltettem magamban, hogy megfigyelem ezt a népet, mielőtt kifogatná ősi mivoltából a kulturának nevezett parcellázás.

Utazóját mindenek fölött szereti. Ha nagyritkán megtörténik, hogy egy leányt a Kis-utczára, vagy a Rekettyesorra, (ugye ezeket sem ismeri senki se?) visznek főként alá, vigasztalhatatlan marad s addig regnálja az urát, mig itt nem vesz házat, ha ugyan tud.

Nálunk az ember csak kétszer parádéz. Egyszer, amikor megházasodik; másodszer, amikor meghal. Ami bakarasnyi lét a kettő közé esik, azalatt mindenki békét hagy a felebarátjának. Kiki él a maga vaezkában nyugodtan, anélkül, hogy rányitná a másikra az ajtót. Kivéve, mikor a hizókra kimondta a halálos ítéletet; akkor átmegy a szomszédhoz s meginstálja, hogy segítsen a disznót lefogni.

De lakodalomkor még a nagyságos képviselő ur is eljön tisztelt családjával egyetemben; azért vagyunk mi olyan elvhu negyvennyolcasok. Ha pedig valaki már végkép betelt a Vadretek utcza örömeivel s koporsóba zárva várja, mig a temető árnyas

fái alá viszik, akkor mindenki abbahagyja még a széna hordást is és magát ünneplőbe vágva, haagját és torkát nem kimélve zengi a gyászénekeket a kántorral együtt. Nincs is olyan becsülete senkinek se az egyház belső emberei előtt, mint a Vadretek-utczai lakosnak.

Békében élnek az én polgártársaim mindenkivel, csak két emberre haragusznak: a polgármesterre és a főkapitányra. Ha az adó emelkedik, ha aszfaltot kell csináltatni, ha eső esik, vagy a foguk fáj, ezeket szidják.

És a fennisztelt egyéneknek kívül van még egy intézmény, egy épület, amely ellen szörnyen fenekednek: a Pannónia.

Ez az az átkos palota, amelyik a szegény ember zsirján épült, hogy legyen az uraknak hol táncolni a nagyságos kisasszonyokkal és elpezsztözni a pénzüket. Hogy üssön belé a mennykő, amikor szinültig van! Pszt!! Bele is ütött egyszer; azaz hogy én is ott voltam... Micsoda gyönyörűség volt, mikor az első kődarab belevágódott abba az üveg táblába. Tudja, uram, én akkor megvesztem; nem tudom, hogy mit csináltam, vagy hogy mi történt velem, ha kérekbe törnek is. Csak arra emlékszem már, mikor a feleségem belökdösött a saját udvaromra s a két éves tinóm keservesen rám bögött, mintha csak azt mondta volna: Hol jártál te gazember? — Éhes és szomjas volt az istenadta.

Mint ebből is kiviláglik, vitéz nép a

iparosoknak egy része képezik ezt a kis tábor. Ezekkel lehetne valamire menni, de egyelőre nem palotával.

A megrajzolt állapottal szemben jogosan mondhatja a tisztelt cikkiró ur, hogy hiszen jól tudja ő mindezt s éppen az a célja, hogy ezeken változtasson. Helyes. Ezen gondolkodom én is. De amikor ezt teszem, eszembe jutnak ama küzdelmeim, a melyeknek árán 22 év óta iparkodom a lelkeket megközelíteni s eme küzdelmeimből leszűrődő ama komoly tapasztalatom, hogy semmi sem nehezebb, mint a közömbösség jégmezőiről a lelkeket elterelni s őket tetterre kész tevékenységre birni. Ehhez mindenképp felett időre, sok-sok munkára, szoktatásra, állandó ostromra van szükség. A vad almafát hiába kapálom körül, hiába állítom bele a napnak verőfényébe, még ha palotaszerű üvegházba is helyezem, akkor is csak vadalmát fog teremni. Azt át kell oltani nemes szemmel. A törzsében keringő vad őserő át-nemesedik, de lassan, sok tavasz és nyár árán, sok gondot, ápolást emésztene fel, míg végre Jonathánt terem. Így vagyunk mi, a mi katholicismunkkal is. A közel fél század óta tartó liberalismus elsorvasztotta a lelkeket. Felületesség, közömbösség, kényelemszeretet, hypokrisis, skepsis, blazirtság a vad hajtásai. A vén fákat nagyon nehéz átoltani. Ujakat kell ültetni és nevelni, mint a hogy a sz. Imre kollégium teszi. Több energiával kell nevelni népünket, nem csak a templomokban és iskolában, hanem az életben is, mint a hogy a népszövetségi füzetek csinálják. A régi sablonszerűségekből kinőtünk. A legutolsó kunyhó lakójának lelke is szociális gondolatoktól van átítatva. A katholicismus örök érvényű gondolatait

új alkalmazkodással, a jelentkező közszükségletek keretei között kell fölfakasztani a lelkekben. Mindent nem lehet máról holnapra megcsinálni. Előbb gyurjuk át a lelkeket hosszú, fáradságos, következetes munkával, azután bevonulhatunk a palotába. De palotát építeni abban a reményben, hogy az majd magától megtelik tartalommal, — szerény véleményem szerint — legalább is anachronizmus.

Veszprémy Sándor.

II.

Kath. egyesületeink palotájának kérdéséről.

A szerkesztő ur szíves volt felszólítani, hogy mondjam el vélekedésemet katholicus egyesületeink palotájának kérdéséről.

Bár nekem a kath. szociális tevékenység terén már „obsit“-om van, (szociális irányu katonai szolgálatom éveit bőségesen kitöltvén) most, hogy ez az eszme hullámgyűrűket vet, megvilan, feltámad lelkemben a harzi kedv és szinte megijdom. Mert megmozdul előttem negyedszázad küzdelme, kevés, de tiszta öröme. Sok-sok csalódása és keserves tapasztalata. És mintegy összelelkezik lelkemben mult, jelen és jövő, mikor hallom, olvasom, hogy az új nemzedék gigászi erőhöz méltót akar alkotni. És a férfinak meghiggadt realitásával kérdezem önmagamtól:

— Valósággá válható eszmével állok szemben? Vagy újra és újra csak utópiával? Azzal a szépen, kereken, merészen elgondolt ideával, melyet matematikai számításokkal is realizálnak. És oly biztosan vonnak be az elfogadhatóság platinájával. De melylyel, — fájdalom — a való élet oly hamar és oly kegyetlenül szokott végezni.

Am legyen bármiképp, az eszme felmerült. Előttöm gyűrűzik. Matematikai számi-

tásokat tenni nem tudok. Látom, azt elvégzik a fináncz-tehetségek.

Én szociális, társadalmi szempontból teszem mérőre az eszmét. És úgy veszem, hogy a katholicus palota felépítése lehetséges.

És éppen azért egész figyelmemet az alkotás benső tartalmára, szociális egyesülésére, harmonikus működésének várható eredményére fordítom.

* * *

Itt, e téren pedig okvetlenül a multak tapasztalataiból kell kiindulnom. Még pedig az egyesületi élet pszichológiáját kell alapul vennem.

Enélkül megérteni azt, ami volt és világosságot gyújtani abba, ami lesz, lehet, törtenhetik, ugyszólván lehetetlen.

Ha pedig a multak tapasztalatait veszem elő, akkor jelenségeket kell konstatálnom, a mik arra figyelmeztetnek, hogy a nehézségek, melyek az ilyen alkotásoknál elénkbe tornyosulnak, nemcsak az anyagiakban vannak, hanem magában az egyesületi élet természetében, tevékenységének rugójában, a szervek individualitásában, automatikus érzékében és érzékenységében. Ott rejlenek az ugynevezett kollektív élet esélyeiben, társadalmi különválásunk még mindig éles és nagy hajlandóságában. Az összegyűrés nem anyagi művelet. Lélektani folyamat az, amely nagy és hatalmas lelkek összeolvadását is kemény, rettenetes próbára tett.

Miről van szó?

Nem új, nem ismeretlen eszméről. Azt az eszmét, hogy kath. egyesületeinket összeforasszuk, egyesítsük, mondjuk ki: egy fedél alá hozzuk, megkísérlették már elődeink. Sőt mi is. Pörölyre volt az már téve. Izzott lelkünkben, kezünkben.

Szatmárról beszéltek. Ha jól tudom ugyanis, városunkban a legöregebb katholicus egyesület: a „Czecczil“-egylet. Ennek az énekegyesületnek méhéből óriási erőlkifejtéssel, az ellenséges tábornak legfanatikusabb támadásai közt született meg a katholicus kaszinó.

Vadreték-utcai. Tősgyökeres szittyamagyar; ezt senki kétségbe vonni ne merje. Én próbáltam meg egyszer, azt is egy öreg fehérnéppel szemben, mondva:

— Ugyan nénémasszony, miért haragszik annyira a németekre? Hiszen a németiek is németektől származtak.

Uram fia, mi lett erre! Látott-e már valaki ólomszerű égboltot, mikor kelet és nyugat felől egyszerre cikláznak a villámok s valami rémitő zugás és égi tombolás a bekövetkező jégeső verését hirdeti?

Ilyenféle készülődött velem szemben is. De megemberelte magát s csak ennyit mondott:

— Nem tudja az ur a históriát. Értse meg, azoknak a németeknek mind magva veszett. Így irta ezt meg Alexy, pedig ez is csak tud valamit.

Soha életemben még jobban le nem főztek.

Ne is bántsa senki ezt a jó népet. Hiszen olyan szelid, mint a kezes bárány.

A mi utcánkban a két csordajárás között templomi esend van. Csupán a gyermekek rikoltoznak. De az ilyen ártatlan csöppségek lármáját nem hallja meg jóérzésű ember. Nem is olyan gyermekek ezek, mint a más utcabeliek; ezek nem ismerik az antiszemizmust. Együtt játszanak a zsidófiukkal. Azt, hogy ezek az ütlegeket el-tűrjék, megköveteli a pajtási viszony; de hogy ők visszakapják, azt már nem engedi a magyar büszkeség.

— Nesze! — mondják a zsidó gyerekek, mikor egy ducczot nyomnak a hátára.

Tudjuk ugy is, hogy boltos leszél és megcsalsz bennünket; most megkapod érte előre.

Igy avatják fel magyar emberré, aki a költő szavai szerint megbűnhődte már a multat s jövődőt.

A Vadreték-utcai gyermek szintén tudja, mi a szezon. Ha eljön a tavasz s a esikó és a borju vigan feizáncol a réten, ők labdáznak. Ha a mélabus ős zündére fehér ezüst vonalat csillogtat a tiszta verőfényen, akkor sárkányoznak. Játékközben nincs akadály előttük. Az elhajított labdáért átugrál-nak a kerítéseken, a fönnakadt sárkányért felmászunk a háztetőkre, vagy akár telegráf-póznákra.

Egy alkalommal az én házam tetején akadt fönn egy sárkány. Huzták a madzagánál fogva, de az elszakadt. Felmászni érte nem mertek, mert a kerítésemen át kilesték, hogy otthol tartózkodom s az udvaron sétálok. Pedig engem is bosszantott, hogy ott fog éktelenkedni az a papiros.

Már el is felejtettem volna az egész eseményt, mikor kisértatva nyílik az utcaajtóm és egy ragyogó szemű, kedves arczu fiúcska egyenesen felém tart, kettő pedig csak úgy lassan sompolyog utána.

— Bácsi! Tessék megvenni a sárkányomat.

— Fiam! — mondtam elmosolyodva — régen volt az, mikor én sárkányoztam. No de mindegy. Hát mennyiért adod?

A gyermek nagyot lélegzett, az égre tekintett. Majd azt hittem, hogy száz forintot kér érte.

— Oda adom öt krajczárért.

— All az alku. Itt van a pénz. De

hozd elő hát azt a szép sárkányt; hadd lássam, ha már az enyém.

A gyermek nem szólott egy szót sem, hanem egész ártatlanul mutatott a háztetőre ahol a sárkánya fennakadt.

Én nagyot kacagtam a furesa vásáron, ő pedig a boldogságtól az ajtót sem lelte; két társának kellett karonfogva kivezetni.

Másnap reggel, mikor még aludtam, felmászott a házam tetejére, levette és elvitte a sárkányt, az én sárkányomat.

Mondom, ünnepi esend van a mi utcánkban. Kocsizörgés honnan volna, ki jár arra hintón? Legfőlebb, ha a pénzes levélhordó barkedő zörög. No arra már megnyílnak a muskáltis kis ablakok s üde leányarcok tekintgetnek ki kíváncsian. De egy idő óta egy előkelő öreg ur, aki mindig kocsin jár hozzánk s haza, gyakori végigrobogásával rászédte őket. Csaldóttan huzták vissza fejüket. Azóta leszoktak a kikandikálásról.

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Most félbehagyom a mondókámat, mert tudom, kevés a lapjában a helye. Pedig még sok a mesélni valóm. De csak azon esetben folytatom, ha utcánkban meg lesznek vele elégedve. Tudom ugy is, hogy Szerkesztő ur egy szép ezél érdekében igyekszik összetoborozni a hölgyeket s így a Vadreték-utczát is sorra ejti; itt megtudhatja. Csak jöjjen! Itt szíves fogadtatásra talál; tanuk reá a jótékony nőegylet kéregetői. Csak azt ajánlom, növeszzen pörge bajuszt, bujjék atillába és sarkantus esizmába és beszéljen huszáros stílusban.

Vadreték.

Kézimunkák és divatcikkek mélyen leszállított árban Központi Aruházban színháza szemben!

Miért előnyös a FÖGEL-féle pörkölt kávé használata? **Mert**

nem füstöli lakását; nem vesződik a pörköléssel; minden perczen friss pörkölést vehet.

Mindamellert 25%-ot megtakaríthatnak mindazon vevők, kik pörkölt kávé vesznek mert annyi bepörköldik a házi pörkölésnél.

Kérem próbavételét, melyből meggyőződhet.

E két egyesület tehát ugyyszólván iker-testvér. Működésük egybeforr. Egymásba fűződött. Egymásból indultak ki és egymásba tértek vissza.

És mégis, mégis! Az öregebbek bizonyára emlékeznek azokra a szomorú, sőt elkeseredett, ádáz viszályokra, testvérharcokra, évtizedig tartó háboruszkodásra, melyek épen a kollektív természetű működés, a közös fedél alatt folyó élet és háztartás miatt kitört, folyt, folyt. És nemcsak megbénította mindkét egyesület életét, de csaknem kioltotta.

Mennyi aggódásba, gondba, bajba, fáradtságba, a félreértések elsimításába került aztán, míg a különválás megtörtént.

És még akkor is, amikor a katolikus kaszinó csaknem az utcára került és a testvér Czeecil-egyesülettől kért szállást: akkor is mennyi féltékenységgel találkoztunk. Üres maradt az idegenbe költözött kaszinó, néhányan tartottuk még élete szálait. És a testvéreknek nem volt forróbb vágyódása, mint — ki-ki menjen a maga útján.

Hiába! Ez az önálló szervnek fiziológiai és pszichológiai természete. Vágyódása, életösztöne.

* * *

De menjük tovább. Vajjon az együtt működés csendességét, édességét, eredményes voltát erősíti-e meg az a jelenség, amely a *katholikus kaszinó és Irodalmi kör* között való benső szerves életet akart teremteni. Vagy inkább azt, hogy bizony, bizony, — minden egyesületnek megvannak a maga aspirációi, meg van a maga tere. Kiválság automatikus, független érke és vágyakozása.

Említsem-e továbbá azt a nehéz, mindkét félre nézve kényes, legalább is kényelmetlen helyzetet, melyet a *Pázmány-sajtó* és *Irodalmi körre* hozott ez az egymásba kapaszkodott működés eszméje és realizálása. Éppen és újra a kollektív, az anyagi kérdés juttatta őket két malomkő közé, melyből mind a két fél évről-évre szabadulni törekszik.

A *Katholikus Legényegyesület* élete szintén nagy tanulságot szolgálhat ebben a kérdésben. Mikor csekélységem a kath. legényegyesület tetőzete alatt már-már nyélbe ütöttem az *inas együletet*, mikor azt hittem, hogy a működésnek, egyesületi életnek külön-külön időre való osztásával minden nehézséget elhárítottam: akkor tört ki olyan vihar váratlanul, egyszerre, zúgó orkánként, hogy népszerűségemnek minden erőfeszítésére volt szüksége, nehogy az egész legényegyesületi ház — üresen maradjon. Se legény, se inas.

A magyar léleknek, tudja a jó Isten, nem természete a kollektivizmus. A legegyszerűbb családok élete folyásában tapasztaljuk, hogy az önállóság, a külön konyha, a külön tetőzet gondolata, utána való vágyódása mélyen, erősen ki van fejlődve.

Az ember ember marad az egyesületekben is. A tulajdonjog kérdése ott is az élet egyik legnagyobb kérdése. Minden egyes tag szereti tudni, hinni, hogy a befizetett tagdíj: a miénk. A mi házuké. A mi egyletünké. A mi izmosodásunkra szolgál. Nem tartunk mi még ott, hogy a közös, nagy, egybefutó célzt általánosítani, megérteni tudjuk. Minden egyes egyesület féltékeny a maga házára. Othónára. Őrzi azt. A maga gondolata szerint való célzt is elkülönítve szereti szolgálni. Azért büszkén és lelkesen olvad bele, de mint külön folyamat a közös, nagy célba is. De ott is érzi, hogy ő individuum. Paraszti módra fejezi ki a régi, régi közmondás azt a lélektani felfogást, amely a közösen mindig saját függetlenségét, önrendelkezési jogát véli, hogy megtépik. De nagyon esattanósan fejezi ki azzal a közmondással, hogy t. i. *közös lónak turós a háta*.

Azt mondhatják erre sokan, hogy 'iszen ott külön-külön önállóan élhet minden egyesület. Szép szavak. De csak szavak.

Tessék nekem kellő helyen mutatni ma Szatmáron egy hatalmas telket, ahol csak pl. a kath. kaszinónak, a kath. legényegyesületnek, Czeecil egyesületnek sőtobbinek olyan külön-külön udvara, kertje lehessen, mint ma van. És a jövőben is okvetlenül lenni kellene. Tessék nekem olyan épületet alkotni, ahol ezeknek az egyesületeknek külön-külön olyan helyiségük lehessen, ahol mindenkinek kedélyvilága és egész egyesületi élete érvényesülhessen és teljes mértékben kibontakozhassék. Mert ha ezek a feltételek meg nem lesznek: a hanyatlás, a visszavonás a vihar magvát beleköltöztetik okvetlenül az új palotába.

Azt hiúni ugyanis, hogy ezek az egyesületek egy kertben, egy udvaron, egy olvasóteremben, egy étkezőben, stb. stb. összeférnek, annyi, mint bizonyoságot tenni arról, hogy alfaját nem ismerjük a mai egyesületi élet viszonyainak, alapjainak és természetének. Ismétlem, hogy *ez az egybegyűrés nem anyagi gyűrés. Lélektani folyamat, szociológiai művelet és szociális feladat*.

* * *

Ejtsük el tehát egészen ezt a biztató, dagályt jelentő mozgalmat, ezt az üdítő hullámzását a kath. egyesületi tevékenység vágyának?

Világért sem!

Az eszméket mérlegeljük a lehetőség, az okosság, a higgadság, a bekövetkező eredmények szempontjából.

Ne szálljunk oly magasba, hogy ködbe vesszen tervünk, eszményünk. És ne lapuljunk meg a földön sem tehetetlenül. Álljunk a két határ közepébe.

Az egyesítés, azaz egyesülés, a tevékenység eszméje realizálható. Anélkül, hogy meg kellene bolygatnunk azok sirjait, amelyekben az alapítás szent szándéka él. És sértetlen kell, hogy maradjon.

Tegyük középponttá a *katholikus kaszinót* és a *Czeecil-egyesületet*. Ott alkossuk meg azokat a helyiségeket, alkalmatosságokat, a melyekre egyes egyesületeknek működésük kifejtésére szükségük van. De nagy szükségük.

S miként hajdan a görögök az Olympus lábaihoz gyülekeztek bizonyos időben, hogy neesak kedélyüknek, játékuknak leljenek együttes tért, de erős, hatalmas görög szellemüket is táplálják, kibontogassák: ugy katholikus egyesületeink leljék meg e két helyen a maguk összetartozandóságuk érzetének és kifejezésének terét, idejét és jó alkalmatosságát.

Ne romboljunk semmit. A meglevő alapokra építsünk és akkor egyesületi életünk fényre derül.

Bodnár Gáspár,

a szatmári katolikus legényegyesület megválasztott és ki-nevezett örökös díszelnöke.

III.

„Katholikus palotát Szatmárra, Ungvárra!“

czimü vezércikkeiket figyelmesen olvastam. Az irányt, amelyben a paloták létesíthetők és szükségesek lennének, előadta a két vezércikk és dr. Kovács Gyula. *Gyönyörű idealizmus szólal meg soraikban, de a realizmus hiánya nélkül*. E kettőt feltétlenül összekapcsolni kell. Ez az én igénytelen véleményem. Hogy Ungvár miként létesítheti palotáját, arról úgy hallottam, szakavatott férfiú fog írni. És mert görög katolikus testvéreink felette nagyobb számban vannak a felvidéken, mint

latin szertartásuak, a palota mikénti felépíthetőségének módozatát adják ők meg, mi a legkészségesebb testvéri szeretettel és áldozatkészséggel ahhoz járulunk, nem mint zsellérek, de mint egyenlő jogu testvéreik. Ez ugyanis nem hatalmi, de eminenter katolikus kérdés a mai időkben és korban. Ezt mindenkinek be kell látnia. Amidőn a szabkőművesek és a vállalatlanság veres zászlósai az egész világot behálózzák: a kereszténységnek tömörülnie kell és nyíltan bevalania hitét; mert „aki megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom őt az Isten előtt“ — mondja édes Udvözítőnk. Vagy, — vagy! *A névleges katolikusok elég szeggyent és óriási nagy kárt idéztek elő már*. Csak az egyházpolitikai áldatlan időkra kell visszagondolnunk s beláthatjuk, hogy *kesztyűs kézzel tovább haladnunk nem szabad*. A vértanuk és hitvallók hősiességével kell felvérteznünk magunkat és nem arra törekednünk, hogy a nép kegyét hajhássuk, — hanem a Jézus Krisztusét. „Si hominibus placerem, Christi servus non essem.“ Ma már a szép szavak és ígéretések korszaka lejárt. Nem szavak, de tettekből kell ítéletet mondanunk. Ma már minden józan gongolkozásu katolikus és keresztény belátja, hogy a terjeszkedő vállalatlanság ellen küzdenünk kell.

Kérem, ezeknek előrebocsajtása mellett nincs kifogásom az ellen, ha Szatmár palotát létesít, de hogy a meglevő, drága pénzen megvett helyeket és az azokon levő katolikus épületeinket elkótyavetyéljük, — csupán csak azért, hogy egy nagy palotánk legyen, — ez ellen határozottan tiltakozom. Kérem, már maguk az intézetek, amelyekben a keresztény haza reményei neveltetnek, Szatmár városában nem egy helyen vannak, hanem itt-ott, ugy reájuk nézve előnyösebb, ha különböző helyeken lakhatnak, hozzáférhetőbb lévén azon intézet, amelyben tanulnak.

Vajjon a nemes alapítók ha élének, nem tiltakoznának-e az ellen, hogy az ő általuk alapított házak eladassanak? Vajjon nem-e azon helyhez ragaszkodtak határozottan, amelyet megvettek?

Ha különböző helyeken van felállítva egy-egy vár, az előnyösebb, mintha csak egy pontról lehet a városban széttekinteni.

Ki tudja, miként fognak egy-két évtized alatt az utcák alakulni. A különböző helyeken levő katolikus épületek tehát óriási értéket képviselhetnek.

Ezen indokok alapján a legkevésbé sem ajánlhatom a katolikus épületek eladását.

De azt igen, hogy egy terjedelmes épületen, pl. a Jézus társasági atyák épületén, avagy a képzőintézetben, ha lehetséges, egy második emeleten oly hatalmas arányu terem létesíttessék, mely képes legyen intenzióinknak megfelelni a nagygyűlések megtartása alkalmából.

En úgy tudom, hogy Istenben boldogult kedves püspökünk, Meszlényi Gyula ur, Németiben a Trinitariusokat akarta letelepíteni, hogy azok a szent emlékü Hám Jánosunk által lefektetett alapokra most már felépített templomban, az ottani külvárosiak és közellevő falvak hivei lelki üdvösségére működ-hessenek.

Hátha ott épülne tényleg vagy szerzetesek, vagy világi papság részére plebánia, az általam felvetett eszme határozottan érvényesíthető lenne. *Nem a meglevő épületek eladása*, hanem Püspökünk öméltsága és előnyösen ismert és minden áldozatra kész nagy jötevőink adományából.

Konkluzió: A meglevő épületek eladását nem ajánlhatom.

Nagyberezna, 1911. febr. 5.

Fialkovszky József.

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

**Minden magyar ember
szent kötelessége
a hazai ipar pártolása.**

KEPES SÁNDOR

**Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN
csakis hazai termékeket dolgoznak fel.**

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszeket, kereszteteket, emléktáblákat, sírfedeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4..

Dreadnoughtok. Az iskolai kézikönyvekben, meg a „Szatmár és Vidéke“ véget nem érő vezércikkeiből előnyösen ismert Montecuccoli névhez örökre hozzáfűződött a nem épen Julius Caesari mondás: Pénz, pénz, pénz! A késői utód még több vakmerőséggel ismétli meg ezt. De neki már nem is pénz kell, hanem oly hihetetlen vagyon, amekkorát talán csak gyarmatokkal rendelkező birodalmak tudnak kiizadni. És pedig azért kell — ezt az őshöz nem méltatlan utód mondja — hogy béke legyen! Hát tiz háboru nem kerül ennyi pénzbe, mint ez az egy esztendei béke. Már valóban elviselhetetlen a hadügyi óriási terhe. Össze kell ez alatt roppanni az országnak. Eddig is sanyli kulturája, ipara, iskola- és kórházügye a hallatlan katonai kiadásokat — ez az új, minden eddigit felülmúló azonban egyenesen tönkretenné. Lehetetlen, hogy egy fikcióért, aminő a nagy hatalmi állás, akár a delegáció, akár az országgyűlés elfogadná a hadügyi költségek ez örületes összegét. Hisz ez valóságos öngyilkosság volna!

Városi Takarékpénztárt!

Még nem fekszenek előttünk a népszámlálás hivatalos adatai, annyit azonban már ma is tudunk, hogy Szatmár város lakosainak száma az elmúlt évtizedben 27 ezerről 37 ezerre emelkedett. Valóban bámulatos és meglepő az a rohamos haladás, az a kulturális és gazdasági fejlődés, amely városunkban az utolsó tíz év alatt észlelhető volt. Önkéntelenül felmerül a kérdés: vajjon mit hoz a jövő? vajjon még fokozottabb fejlődés várható-e? avagy stagnálás fog beállani?

Azt láttuk, hogy Szatmár mint kulturális és kereskedelmi góczpont százával vonzotta magához az idegeneket, de nem tud nekik annyi kényelmet és jólétet nyújtani, hogy őket megtarthassa kebelében. Mert esatornázás és vízvezeték híján sárban, porban, szemétkben és szennyvizekben gázolunk. Közlekedési utaink a növekvő forgalom lebonyolítására elégtelenek. Közkórházunk szűk és kényelmetlen. A drágaság rohamosan nő (a borjúhús ára az elmúlt héten egyik nappól a másikra 24 fillérrel emelkedett, ha nem is beszélünk huszszoráról, kérjük sürgősen egy, esetleg több hatósági mérszártszék felállítását.) A városi pótdadó már most is emelkedett, mikor a közel jövőben reánk várakozó, okvetlen szükséges befektetések még meg sem történtek. A város polgársága egy év alatt 16 millió koronával adósodott el, de ezt a pénzt nem a város fejlődését is előmozdító, hasznos ipari és gazdasági befektetésekre fordította, hanem luxusra, könnyelmű üzérkedésre és fékevesztett spekulációra.

Ezen körülmények egybevetéséből sokan egy nagy anyagi romlást, egy nagy exodust, kivándolást jósolnak. A polgárok menekülni fognak Szatmárhegyre, Nagybányára és Felsőbányára, ahol könnyebb a megélhetés.

Más városok és községek is sanyittek siralmas pénzügyi helyzetben, de községi takarékpénztárak felállításával segítettek bajukon. Mint már egyik cikkünkben tettük, ismétlenül felhívjuk illetékes köreink figyelmét egy városi takarékpénztár felállításának szükségességére. Mert nemesak a községek kapna a városi banktól olcsó és előnyös kölcsönt, hanem első sorban az a céljuk ezeknek a takarékpénztáraknak, hogy a városnak legyenek olcsó hitelezői. A városok az ő takarékpénztáraik által előnyös feltételek mellett konvertálhatják eddigi kölcsöneiket is. Azok a nagy hasznok, amelyeket a hitelező nagy bankok országszerte huznak a községi kölcsönökből, megmaradnak a városoknak. Egy ilyen takarékpénztár kétségtelenül emeli a város bevételeit, csökkenti a pótdadót, mert a város részesévé lesz a takarékpénztárunk által például az elmúlt évben is kimutatott kerek egy millió korona tiszta nyereség egy részének.

Nem lehet ez ellen felhozni köz és magánérdekek károsodását. Mert hiszen például a Pannonia szálloda felépítése a városra nézve hasznos befektetés volt, de nem sér-

tette a többi szálloda, vendéglő és kávéház-tulajdonos jogos érdekeit. Ez évben a város a Fehérvár helyén egy bérpalotát fog emelni, és ezzel remélhetőleg ismét jelentékenyen növelni fogja bevételeit. Ki mondta és ki mondhatná, hogy ezzel a magántulajdonosok érdekeit sértette. A bérház-tulajdonosok tiltakozásáról semmit sem hallottunk. Egy hatósági mérszártszék felállítása sem sértené senkinek az érdekét, mert a mérszártszék éppen úgy megélnének, mint eddig, és a község olcsó és jó húst kapna. Éppen így egy városi takarékpénztár felállítása a pénzügyi jogos érdekeit nem sértené, igazságtalanul nem érintené. Ugy sem tudják a bankok új pénzügyi intézmények keletkezését megakadályozni, amint azt a városunkban most alakuló új bank példája is mutatja.

Midőn halljuk és olvassuk, hogy a községi takarékpénztárak országszerte milyen hasznos és üdvös intézményeknek bizonyultak, a közérdeknek vélünk szolgálatot tenni, és a város fejlődésének ügyét akarjuk előmozdítani, midőn ismétlenül sürgetjük, kérjük és követeljük egy városi takarékpénztár felállítását.

Tisza István gróf beszéde a bankprovizórium kérdésében nemcsak jelentős volt, de a hozzáfűzött várakozást is fölülmutta. Nem ugyan formában, mert beszédei hova-tovább mindjobban távolodnak a klasszikus értékű remekektől, de tartalomában. Csalódást okozott. Késérő csalódást a munkapárton, ahol szinte bomlasztó erővel hatott ez az „indulatszónok“, aminek a munkapárti lapok kinevezték. És örvendetes csalódást az ellenzéken, ahol félelmetes ellenargumentumokat vártak tőle, holott egyenesen a készfűzés szükségessége mellett tört lándzsát, ráczáfolva a pénzügyminiszterre. Az a furcsa logikátlanság, hogy Tisza a javaslatot mégis elfogadta, lényegtelen; ezt tenni — az ő szavaival — „csak kifacsart okoskodással“ lehetett. — Ime már dolgozik az erjedés a munkapártban, amely — úgy látszik — kiválással, szakadással fog végződni. Tisza agresszív fellépése legalább erre vall. A „B. H.“ egyenesen ki is mondja: „Tisza István újra meg újra azt a benyomást kelti, hogy az ellenzéki padokon fogja végezni politikai pályafutását.“

Vegyétek meg a magyar földet!

A francia cionisták az elmúlt napokban a következő felhívást bocsátották ki: „Testvérek, hűsorsosok! Az egész világon nincsen olyan darab föld, amelyet oly könnyen kezeinkbe kaparinthatunk, mint Gácsország és Magyarország. Ez a két ország kell, hogy a miénk legyen, az ottani viszonyok erre nagyon alkalmasak. Mindenki törekedjék teljes erővel arra, ott annyi földet szerezni, amennyit csak lehet. Ha pénze van szükségetek, csak forduljatok hozzánk, mi rendelkezésekre bocsátjuk a szükséges összeget. Ezen célra, a magyar és gács föld megszerzésére gyűjtést rendeztünk, a pénzek minden oldalról bőven folynak be. Tartsátok a czélt szigorúan szem előtt és el fogjátok azt érni. A cionista központi szövetség Párisban.“ — Magunkévá tesszük az „Igaz Szó“-nak azon megjegyzését, hogy míg a krakkói és az összes orosz lengyel lapok szóvá tették ezen felhívást, addig a magyar és osztrák liberális sajtó mélyen hallgat róla. És mi is megkérdézzük, hogy miért kell a földosztás és a szekularizáció? Azért, mert a zsidóknak már meg is van rá a pénzük és így győzni fognak az árverésen.

SZINHÁZ.

Kevés dicsérni való megint a héten, pedig két vendégszereplés is volt s egy premier. Tagadhatatlan, hogy Beregi Oszkár vendégszereplése beváltotta a hozzáfűzött reményeket; alakítása a „Vörös talár“-ban drámaian megrázó, minden ízében kidolgozott és mesteri volt, de míg egyrészt az ilyen vendégszereplés a fölemelt helyárak dacára is előkelő, műértő és az igazi művészetet élvezni akaró, a színházat teljesen megtöltő közönséget azért vonz a színházba, mert szomjúhozza a klasszikus estéket, tehát nem iránydarabokat, forrongó modern mesterembereket akar a színpadon hallani, — ilyenekben van ugyanis mindig része —, hanem várja az örök-

kévalóságnak dolgozó, nagy művészeket, de hiába, másrészt pedig a komoly műfajtól elszokott színészek kísérelő játéka az olyan kiforrott művészember mellett mint Beregi, annál disszonánsabb hat.

A pénteki vendégszereplés annál silányabb volt. Egy kezdő, szinte tehetetlen — mir a rárótt szerep megjátszására t. i. — fiatal debreczeni színész, Fábrián Margit lépett fel a „Balgá szűz“-ben. Legenyhében szólva igazán balgaság volt ezt a tapasztalatlan, drámai főszerepre még meg nem érett gyenge játéku fiatal színészt Hevesnek felléptetnie. Egy kis kiméletet valóban megérdemelne ez a hálás közönség, amely — látványos — ok nélkül hálás a színház iránt azzal, hogy majd minden este megtölti a színházat, vagy azért, hogy csalódottan távozzék, vagy azért, hogy vesztisen esztétikai finomságából.

A szerdai „Nebántsvirág“ és a szombati premier, „A halhatatlan lump“ hallatlan rendezetlenségben, élvezhetetlen összevisszaságban került színre. A színészek kedvetlenül, úgy látszik, rendező nélkül és szerep nemtudással forogtak a színpadon. S hozzá még „A halhatatlan lump“ lehetetlen és hihetetlen librettóját, még az ezt feledtető zenekar sem pótolta.

Heves, úgy látszik, csak ezt az évet akarja nagy nehezen Szatmáron tölteni.

Az e heti műsor: Szerdán „Bilincsek.“ Csütörtökön „Czigányszerzem.“

HIREK.

Egyházmegyénk apostoli lelkü főpásztora a katolikus sajtó ügyének életbevágó fontossága miatt jelen évi I. számú körlevelében lapunkat, mint az egyházmegye egyetlen középponti sajtóorganumát, melegen ajánlja.

A mikor kegyes főpásztorunk e kitüntetett ajánlását bensőséges hálával vesszük és örömmel hozzuk olvasóink tudomására, egyben erőt meritünk e magas helyről jött elismerésből arra is, hogy ezentul még nagyobb odaadással és munkakedvvel szolgáljuk a keresztény világnézet szent ügyét lapunkban, a melyet mind jobban fejleszteni legkedvesebb kötelességünk.

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy elő- és utófizetéseiket sziveskedjenek mielőbb rendezni régebbi számunkhoz csatolt postautalványok fölhasználásával. — Akik hátralékaikat nem rendezték, azoknak februárius 15.-e után postai megbízást küldünk.

Előfizetőinket, különösen a papságot és tanítókat kérjük, hogy az esetleges magán-, iskolai- vagy községi hirdetésekkel alkalmadtán lapunkat sziveskedjenek felkeresni.

Emléket Kaas Ivor bárónak! Mint a harez riadó harsonája, a penge aczélos csengése, úgy zengett, úgy tüzelte, bátorította, lelkesítette a keresztény Magyarországot ez a nem csüggedő, nagy reményű, aczélos frisseségű elme és nagy szív. Hogy nem a pusztában kiáltó hangja volt az övé, mutatja a keresztény gondolkodás nekilendülése. Neki tartozunk ezért sokkal. A nem feledő hálának kell összerakni kőbe, megvénsni érezbe az ő emlékét. A miénk volt utolsó lehelletéig — a miénk jelöletlen sirja is. De ne legyen sokáig jelöletlen! E czélra adományokat elfogad és közvetít lapunk szerkesztősége.

Régebbi 26 K gyűjtésünk újabbán F. E. 10 koronás adományával 36 koronára emelkedett.

A kath. kaszinó estéje. Hatásában mély, értékében igazán művészi estje folyt le a kath. kaszinónak vasárnap a Czeczil-le egyesületben szépszámu, válogatott közönség jelenlétében, amelynek soraiban ott láttuk *Boromisza* Tibor dr. megyés püspököt is. Az előkelő izléssel megválogatott műsor minden száma tartalmas, hatásos és emlékezetes volt. Érzéssel, meleg színezéssel szavalt *Banner* Edith egy pompás melodramát, *Abrányi* Emil: *Mi a haza?* cz. költeményét testvére, *Banner* Viola kiváló zongorakíséretében, amelyhez művészién olvadt be helyenkint *Jakovics* György, *Székelly* Gyula, *Pfeifer* Jenő és *Tary* Lajos finom összhangu quartettje. Kiváló száma volt a műsornak *Irvinyi* Tamás dr. theol. tanár aktualis fölolvasása a feminizmusról, a melyben alapos tudás, széles látókör, találó ötletesség, finom szellem, mindvégig érdekes tartalom és eleven előadás találkoztak össze, hogy teljessé tegyék a hatást. Az est kimagasló pontja *Hermann* László, zeneiskolai igazgató játéka volt. Városunk társadalmá örvendhet, hogy zenei életének olyan zenei egyéniség az irányítója, mint *Hermann* László. Hegedűje első sorban a szívhez szól és ebben van az ő zenei tudásának magvas értéke. Programjában kerül a hatásadását megszokott fogásait, a laikust könnyen csodálkozásba ejtő technikai brillirozást, bár a Moszkovszki-Sarasate: *Guitarre* — előadásával ebben az irányban is ragyogtatta káprázatos technikáját, ám ő első sorban a komoly zenei tudás embere. A kíséret, melyet *Haller* Jenő főgimn. tanár látott el, csak azt az óhaját váltja ki a komoly zenei hallgatóból, hogy bárcsak sokszor látnók együtt e két mély zenei tudású férfit a muzsika fenséges gondolatainak és érzéseinek interpretálásában! Az egész est a legigazibb művészi siker jegyében folyt le a kath. kaszinó büszke lehet e nemesen tartalmas ünnepségére, a melynek rendezéséért őszinte elismeréssel adózunk a kaszinó vezetőségének. — Az est után a nagyszámu társaság a kath. kaszinóba gyűlt össze, a hol kedélyes hangulatban sokáig együtt volt s gyönyörködött a fiatalok jókedvű tánczában. — A kaszinó utolsó estje f. hó 19-én lesz.

† Luby Géza. Az ősi Luby-család egyik kiváló sarja: *Luby* Géza, a fehérgyarmati kerület orsz. képviselője, a megyei függetlenségi párt elnöke, kerületi ref. főgondnok f. hó 6-án Budapesten, hosszas szenvedés után 62 éves korában elhunyt. Mint a függetlenségi eszmék harcosa különösen a vármegyében dolgozott lelkesen a 48-as párt elveiért. Halála három gyermekén: *Piroskán*, *Gézán* és *Margiton* kívül a vármegyei családok majd mindegyikét gyászba borítja. Temetése ma, szerdán délután lesz Nagyaron, a hol a családi sirbölt fogadja pihe-nésre a függetlenségi zászló lelkes harc-osát.

Uj bank. Városunkban „Szatmári Polgári takarékpénztár“ czég alatt 600000 K alaptőkével bank van alakulóban. Az alapításban *Szilágyi* Endre birtokos, dr. *Barabás* Ferencz birtokos, *Mertz* István kereskedő, *Kugler* Lajos birtokos, *Koós* Gábor kereskedő, *Paál* Endre földbirtokos, dr. *Südy* Tibor ügyvéd, *Kovács* Lajos ref. lelkész, *Nagy* József számtiszt, *Steinberger* Elemér terménykereskedő, *Dörner* Jenő földbirtokos, *Sepsy* Mór földbirtokos, *Sepsy* Miklós földbirtokos, *Tóth* József képezdei tanár, *Melehner* Herman kereskedő és még számosan vesznek részt. Az alaptőke, mint hírlki, majdnem egészen jegyezve van, úgy, hogy az alakuló közgyűlést e hóban megtartják s a bank márczius 1-én a Csornay-házban, a Terménybank régi helyiségében megnyílik.

Felolvasó-est. A külterki gazdakör részére f. hó 5-én a külterki állami iskola helyiségében dr. *Südy* Tibor ügyvéd, lapunk belső munkatársa, az uj polgári perrendtartásról, tekintettel a kisebb polgári peres eljárásra, mig *Vrannay* Kálmán gazd. szaktanító a csemege szőlő természetéről tartott felolvasást a gazdaközönség élénk érdeklődése mellett.

A máramarosi ipar érdekében. *Balogh* Mihály prépost, püspöki külhelynök

és *Héder* János ny. kir. járásbíró Máramaros vármegye iparfejlesztőbizottsága nevében fölszólítást intéznek a közönséghez, hogy vásároljanak máramarosi tylin-szőnyeget, melyhez most olesón juthatnak. Igazi művészi minta, pompás színezés, legfinomabb gyapjuanyag legtöbb erénye e jóra való magyar iparágak, a mely valóban megérdemli, hogy a nagyközönség pártfogása virágzásra segítse. Nem kevésbbé megérdemli a pártfogást a speziális máramarosi himzés, mely 150 ósrégi eredeti minta után készül. Megrendelhető a következő czím alatt: Szövő és himző tanműhely. Máramarossziget.

Congregánisták felvétele. A szatmári női Congregatió nagy ünnepe volt Gyertyaszentelő B.-Asszony napján. E napon üjtötték meg a háromszázan felül levő tagok fogadalmukat, hogy a szent Szűznek igazi leányai lesznek. A hangulatos szép nap csak mélyült hatásában azzal, hogy a renovo kegyes főpásztorunk jelenlétében hangzott el a zárda kápolnájában, ahol e napon a Congregatio kebelébe 21 új congregánistát vett fel megyés püspökünk. A megható ünnepség d. u. 3 órakor kezdődött, a fölvételi szertartást az apostoli lelkü főpásztor végezte, *Kovács* Gyula dr. igazgató, spirituális és *Varjas* Endre a congregatio praese segédkezése mellett. A püspök meleg, bensőséges, szívet szántó beszédében az áldozatos nagy lélek eszményi képét rajzolta meg a szent Szűzben és erre az áldozatos, nemesen szép életre buzdította a szavai hatására megindult szívű congregánistákat. Az emlékezetes, ihlető benyomású szertartás fél 5 órakor véget ért.

A Hermann Bendiner-féle negyedik és utolsó népszerű kamarazene hangverseny f. hó 16-án este fél 8 órakor lesz a Czeczil-egylet nagytermében. Előadásra kerül *Beethoven* „*Kreutzer* szonátá“-ja, *Bach* két hegedűre írt versenyműve. Ez utóbbi zongoraszólamát *Haller* Jenő, a második hegedűszólamot *Pfaltz* Emil játssza. *Mándy* Honka és dr. *Fábián* Lajos dalokat énekelnek. Jegyek *Ragályi* Kálmán Deák-téri divat-üzletében válthatók.

A kath. kaszinó átírása. Püspökünk a kath. kaszinó elnökségének kérelmére a káptalannak véleményéhez képest megengedte, hogy a kath. kaszinónak *Széchenyi*-utcai háza és telke az egyházmegyei alapítványi pénztár nevében a kath. kaszinó nevére irassék át, oly módon, hogy az alapítványi pénztár kölesön, amely a kaszinónak adott, ezen ingatlanra bekebelezésük és az átírásból, bekebelezésből származó minden költséget a kaszinó tartozik beténi. A kaszinó közönségének régi óhaját teljesült ezáltal és az építkezés kérdése is közelebb jutott egy lépéssel a megvalósuláshoz.

Zeneszerzői siker. *Hermann* László zeneiskolai igazgató egyik újabb „*Praeludium*“ cz. zongora-compositiója február hó elején jelent meg a „*Zenélő Magyarország*“-ban. Itt említjük meg, hogy *Hermann* egyik ugyancsak újabb keletű műve, a nagy ének-és zenekarra írt „*Missa Solemnis*“-e (És-dur) husvét vasárnapján kerül előadásra a székesfehérvári székesegyházban. A székesfehérvári káptalan meghívására a szerző személyesen fogja művét vezényelni.

Mulatságok. A gör. kath. németi részi magyar egyház gondnoksága a g. kath. egyház javára f. hó 19-én, vasárnap este 8 órakor a Vigadó összes termeiben jótékony-czélú táncmulatságot rendez. A 133 tagu rendezőség élén *Gönczy* Antal, *Flontás* Döme, dr. *Vajay* Károly, *Ary* Mihály, *Mátyás* János, *Spiry* Endre, *Bencez* József, *Januczás* György, *Tubák* Mihály, *Jódi* Mihály, *Nyikora* Péter, *Orosz* Miklós, *Szegedy* János és *Pintye* Pál állanak. A nagysikerűnek ígérkező táncmulatságra belépődij: személyre 1 K 20 f., családijegy 3 K, karzatjegy 50 f. — A helybeli kath. Legényegyesület farsangi táncmulatsága, a mely a farsang legjobb sikerű mulatságai közé tartozott mindig, f. hó 12-én lesz az egyesület saját helyiségében.

Tél. Eddig nem mertünk írni a magyar paraszt, meg a szellemes emberek e közkedvelt témájáról. De a tél hóval, jéggel,

széllel, kegyetlen hideggel annyira kitétt magáért, hogy most nemcsak egy apró hír, de akár két önképzőkori dolgozat is kikerülne a „tél örömeiről“, a melyek köztudomás szerint: kéklő orrok, fagyos kezek, didergő emberek, topogó lábak és ezekhez hasonló kívánatos jók. — A tél örömei igazában csak a tüzifa-kereskedők meleg szívében lobognak. A kik örvendetes tudomásul veszik, hogy a hőmérő — 15°-ot mutat. A „*Meteor*“ szerint egész február ilyen lesz. No, nem hiába hogy Gyertyaszentelőkor sütött a nap!

Nyomorgó 48-as honvédek. Egyik olvasónk a „*Szamos*“-ban megindított gyűjtés kapcsán arra hívja fel a figyelmet, hogy városunkban 14, hitelesen igazolt 48-as honvéd éli aggságban, elhagyatottságban szomorú, nehéz és keserves életét. A „*Szamos*“ azonban csak egy zsidó agghonvédéről tud, a kőről pedig nem is egészen bizonyos 48-as volta. — Csakugyan szomorú, hogy e hősök életük alkonyán olyan szánalmas alamizsnára szorulnak, amit hírlapi gyűjtés útján kell összehozni. Hazafias czélzatu tarsasköreink, asztaltársaságaink márczius 15-iki ünnepségeket ez idén rendezzék e 14 élő 48-as honvéd javára! Az ünnepelt multból ittmaradtaknak derítsék föl márczius idusán ridég, szívet faesaró alkonyukat!

Uj kéményseprő kerületek. Mivel a népszámlálás eredménye városunkban 10 ezernél nagyobb szaporulatot mutat, a rendőrfőkapitányi hivatal a kéményseprői szabályrendelet módosítását, az uj kerületek beosztását és szaporítását kérelmezi.

Körorvosválasztás. A mikolai körorvosi állásra, melynek székhelye Szatmár, Dr. *Heimann* Rezső feketeardói körorvos lett megválasztva.

Hymen. *Bodroghalászi* *Bacsó* Jenő, a *Fonciére* könyvelője vasárnap tartotta esküvőjét *Mónus* Lajos asztalos polgártársunk Rózsika leányával.

Halálozás. Özv. 6- és egyházi básti *Báthly* Lászlóné szül. szabjái *Pozsega* Mária e hó 2-án, életének 66-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytban *Világossy* Gáspár, a Szatmármegyei gazdasági egyesület titkára, anyósát gyászolja.

Az ügyvédi kamarából. A szatmárnémetii ügyvédi kamara választmánya közhírré teszi, hogy dr. *Merts* László ügyvédet *Nagykároly*, dr. *Somlyó* Lajos ügyvédet *Szinérváralja*, dr. *Südy* Tibor ügyvédet Szatmár-Németi, dr. *Braun* Mózes ügyvédet *Halmi*, dr. *Szöke* Sándor ügyvédet *Fehérgyarmat*, dr. *Lányi* Sándor ügyvédet *Szinérváralja*, dr. *Mircea* Gusztáv ügyvédet *Erdőd*, dr. *Mees* Gyula ügyvédet *Erdőd* székhellyel az ügyvédek névjegyzékébe felvette. Dr. *Selagián* László ügyvéd székhelyét *Nagykárolyból* *Szinérváraljára* helyezte át. *Török* Miklós Szatmár Németi székhellyel bejegyzett ügyvédet önkéntes lemondása miatt a névjegyzékből törölte.

Adomány. Főispánunk előterjesztésére a földmivélségi m. kir. miniszter a szatmármegyei gazdasági egyesületnek népies előadások tartára czéljaira 4500 kor. segélyt adományozott.

Népesedési statisztika. 1911. január 30-tól egészen a mai napig születtek: *Klein* Sándor, *Báthory* Mária, *Lőrincz* József, *Waldman* Mózes, *Apagyi* Etel, *Mermelstein* Sámuel, *Jakab* Erzsébet, *Szigeti* Pál, *Pers* Lujza, *Költi* József, *Stutz* József, *Gál* József, *Belényi* Lóra, *Popovics* Anna, *Lemák* Lajos, *Kovács* Zsuzsanna, *Lázár* Teréz, *Fazekas* Irén, *Niriv* Margit, *Veres* Juliánna. Meghaltak: *Katona* Anna, özv. *Rob* Mihályné-Fodor *Zsuzsanna*, Özv. *Bódi* Jánosné, *Logyina* *Margit*, *Cselinszky* *Ilona*, *Ardeleán* *Jenő*, özv. *Szukul* *Jánosné-Varga* *Erzsébet*, özv. *Básty* *Lászlóné* *Pozsgai* *Mária*, *Földi* *Györgyné-Gladios* *Ilona*. Házasságot kötöttek: *Freund* *Ancsel* és *Páskesz* *Margit*, *Tivadar* *Mihály* és *Surányi* *Juliánna*, *Bacsó* *Lajos* és *Mónus* *Rozália*, *Berecz* *Károly*, és *Giriti* *Eulália*, *Bencez* *Lajos* és *Jakabovits* *Emilia*.

Felmentés. A főispán dr. *Grósz* *Rezsőt* a fehérgyarmati kórháznál viselt másodorvosi tisztségétől felmentette.

Dreadnoughtok. Az iskolai kézikönyvekben, meg a „Szatmár és Vidéke“ véget nem érő vezércikkeiből előnyösen ismert Montecuccoli névhez örökre hozzáfűződött a nem épen Julius Caesari mondás: Pénz, pénz, pénz! A késői utód még több vakmerőséggel ismétli meg ezt. De neki már nem is pénz kell, hanem oly hihetetlen vagyon, amekkorát talán csak gyarmatokkal rendelkező birodalmak tudnak kiizzadni. És pedig azért kell — ezt az őshöz nem méltatlan utód mondja — hogy béke legyen! Hát tiz háboru nem kerül ennyi pénzbe, mint ez az egy esztendei béke. Már valóban elviselhetetlen a hadügy óriási terhe. Össze kell ez alatt roppanni az országnak. Eddig is sinyli kulturája, ipara, iskola- és kórházügye a hallatlan katonai kiadásokat — ez az új, minden eddigit felülmúló azonban egyenesen tönkretenné. Lehetetlen, hogy egy fikcióért, aminő a nagyhatalmi állás, akár a delegáció, akár az országgyűlés elfogadná a hadügyi költségek ez örületes összegét. Hisz ez valóságos öngyilkosság volna!

Városi Takarékpénztárt!

Még nem fekszenek előttünk a népszámlálás hivatalos adatai, annyit azonban már ma is tudunk, hogy Szatmár város lakosainak száma az elmúlt évtizedben 27 ezerről 37 ezerre emelkedett. Valóban bámulatos és meglepő az a rohamos haladás, az a kulturális és gazdasági fejlődés, amely városunkban az utolsó tiz év alatt észlelhető volt. Önkéntelenül felmerül a kérdés: vajjon mit hoz a jövő? vajjon még fokozottabb fejlődés várható-e? avagy stagnálás fog beállani?

Azt láttuk, hogy Szatmár mint kulturális és kereskedelmi góczpont százával vonzotta magához az idegeneket, de nem tud nekik annyi kényelmet és jólétet nyújtani, hogy őket megtarthassa kebelében. Mert csatornázás és vízvezeték híján sárban, porban, szemétkben és szennyvizekben gázolunk. Közlekedési utaink a növekvő forgalom lebonyolítására elégtelenek. Kórházunk szűk és kényelmetlen. A drágaság rohamosan nő (a borjúhús ára az elmúlt héten egyik napról a másikra 24 fillérrel emelkedett, ha nem is beszélünk huszszoráról, kérjük sürgősen egy, esetleg több hatósági mérszártsók felállítását.) A városi pótdadó már most is emelkedett, mikor a közel jövőben reánk várakozó, okvetlen szükséges befektetések még meg sem történtek. A város polgársága egy év alatt 16 millió koronával adósodott el, de ezt a pénzt nem a város fejlődését is előmozdító, hasznos ipari és gazdasági befektetésekre fordította, hanem luxusra, könnyelmű üzérkedésre és fékevesztett spekulációra.

Ezen körülmények egybevetéséből sokan egy nagy anyagi romlást, egy nagy exodust, kivándolást jósolnak. A polgárok menekülni fognak Szatmárhegyre, Nagybányára és Felsőbányára, ahol könnyebb a megélhetés.

Más városok és községek is sinylettek siralmas pénzügyi helyzetben, de községi takarékpénztárak felállításával segítettek bajukon. Mint már egyik cikkünkben tettük, ismételten felhívjuk illetékes köreink figyelmét egy városi takarékpénztár felállításának szükségességére. Mert nemcsak a közönség kapna a városi banktól olcsó és előnyös kölcsönt, hanem első sorban az a céljuk ezeknek a takarékpénztáraknak, hogy a városnak legyenek olcsó hitelezői. A városok az ő takarékpénztáraik által előnyös feltételek mellett konvertálhatják eddigi kölcsöneiket is. Azok a nagy hasznok, amelyeket a hitelező nagy bankok országszerte huznak a községi kölcsönökből, megmaradnak a városoknak. Egy ilyen takarékpénztár kétségtelenül emeli a város bevételeit, csökkenti a pótdadót, mert a város részesévé lesz a takarékpénztáraink által például az elmúlt évben is kimutatott kerek egy millió korona tiszta nyereség egy részének.

Nem lehet ez ellen felhozni köz és magánérdekek károsodását. Mert hiszen például a Pannonia szálloda felépítése a városra nézve hasznos befektetés volt, de nem sér-

tette a többi szálloda, vendéglő és kávéház tulajdonos jogos érdekeit. Ez évben a város a Fehérvár helyén egy bérpalotát fog emelni, és ezzel remélhetőleg ismét jelentősen növelni fogja bevételeit. Ki mondta és ki mondhatná, hogy ezzel a magántulajdonosok érdekeit sértette. A bérháztulajdonosok tiltakozásáról semmit sem hallottunk. Egy hatósági mérszártsók felállítása sem sértene senkinek az érdekét, mert a mérszártsók éppen úgy megélnének, mint eddig, és a közönség olcsó és jó húst kapna. Éppen így egy városi takarékpénztár felállítása a pénzügyi mérszártsók érdekeit nem sértene, igazságtalanul nem érintené. Ugy sem tudják a bankok új pénzügyi intézkedését megakadályozni, amint azt a városunkban most alakuló új bank példája is mutatja.

Midőn halljuk és olvassuk, hogy a községi takarékpénztárak országszerte milyen hasznos és üdvös intézményeknek bizonyultak, a közérdeknek véltünk szolgálatot tenni, és a város fejlődésének ügyét akarjuk előmozdítani, midőn ismételten sürgetjük, kérjük és követeljük egy városi takarékpénztár felállítását.

Tisza István gróf beszéde a bankprovizorium kérdésében nemcsak jelentős volt, de a hozzáfűzött várakozást is föltűlt. Nem ugyan formában, mert beszédei hova-tovább mindjobban távolodnak a klasszikus értékű remekektől, de tartalmában. Csalódást okozott. Keserű csalódást a munkapárton, ahol szinte bomlasztó erővel hatott ez az „indulatszónok“, aminek a munkapárti lapok kinevezték. És örvendetes csalódást az ellenzéken, ahol félelmetes ellenargumentumokat vártak tőle, holott egyenesen a készfízetés szükségessége mellett tört lándzsát, ráczáfolva a pénzügyminiszterre. Az a furcsa logikátlanság, hogy Tisza a javaslatot mégis elfogadta, lényegtelen; ezt tenni — az ő szavaival — „csak kifacsart okoskodással“ lehetett. — Ime már dolgozik az erjedés a munkapártban, amely — úgy látszik — kiválással, szakadással fog végződni. Tisza agresszív fellépése legalább erre vall. A „B. H.“ egyenesen ki is mondja: „Tisza István újra meg újra azt a benyomást kelti, hogy az ellenzéki padocon fogja végezni politikai pályafutását.“

Vegyétek meg a magyar földet!

A francia cionisták az elmúlt napokban a következő felhívást bocsátották ki: „Testvérek, hátsorsosok! Az egész világon nincsen olyan darab föld, amelyet oly könnyen kezeinkbe kaphathatunk, mint Gácsország és Magyarország. Ez a két ország kell, hogy a miénk legyen, az ottani viszonyok erre nagyon alkalmasak. Mindenki törekedjék teljes erővel arra, ott annyi földet szerezni, amennyit csak lehet. Ha pénzre van szükségetek, csak forduljatok hozzánk, mi rendelkezésekre bocsátjuk a szükséges összeget. Ezen célra, a magyar és gács föld megszerzésére gyűjtést rendeztünk, a pénzek minden oldalról bőven folynak be. Tartásatok a célt szigorúan szem előtt és el fogjátok azt érni. A cionista központi szövetség Párisban.“ — Magunkévá tesszük az „Igaz Szó“-nak azon megjegyzését, hogy míg a krakkói és az összes orosz lengyel lapok szóvá tették ezen felhívást, addig a magyar és osztrák liberális sajtó mélyen hallgat róla. És mi is megkérdezzük, hogy miért kell a földosztás és a szekularizáció? Azért, mert a zsidóknak már meg is van rá a pénzük és így győzni fognak az árverésen.

SZINHÁZ.

Kevés dicsérni való megint a héten, pedig két vendégszereplés is volt s egy premier.

Tagadhatatlan, hogy Beregi Oszkár vendégszereplése beváltotta a hozzáfűzött reményeket; alakítása a „Vörös talár“-ban drámaian megrázó, minden ízében kidolgozott és mesteri volt, de míg egyrészt az ilyen vendégszereplés a fölemelt helyárok daczára is előkelő, műértő és az igazi művészetet élvezni akaró, a színházat teljesen megtöltő közönséget azért vonz a színházba, mert szomjuhozza a klasszikus estéket, tehát nem iránydarabokat, forrongó modern mesterembereket akar a színpadon hallani, — ilyenekben van ugyanis mindig része —, hanem várja az örök-

káivalóságnak dolgozó, nagy művészeket, de hiába, másrészt pedig a komoly műfajtól elszakított színészek kísérő játéka az olyan kiforrott művészember mellett mint Beregi, annál diszsonansabban hat.

A pénteki vendégszereplés annál silányabb volt. Egy kezdő, szinte tehetetlen — mir a rárótt szerep megjátszására t. i. — fiatal debreczeni színész, Fibián Margit lépett fel a „Balga szűz“-ben. Legenyhében szólva igazán balgaság volt ezt a tapasztalatlan, drámai főszerepre még meg nem érett gyenge játéku fiatal színésznőt Hevesnek feléltetnie. Egy kis kiméletet valóban megérdemelte ez a hálás közönség, amely — látivaló — ok nélkül hálás a színház iránt azzal, hogy majd minden este megtölti a színházat, vagy azért, hogy csalódottan távozzék, vagy azért, hogy veszítsen esztétikai finomságából.

A szerdai „Nebántsvirág“ és a szombati premier, „A halhatatlan lump“ hallatlan rendezetlenségben, élvezhetetlen összevisszaságban került színre. A színészek kedvetlenül, úgy látszik, rendező nélkül és szerep nemtudással forogtak a színpadon. S hozzá még „A halhatatlan lump“ lehetetlen és hihetetlen librettóját, még az ezt feledtető zenekar sem pótolta.

Heves, úgy látszik, csak ezt az évet akarja nagy nehezen Szatmáron tölteni.

Az e heti műsor: Szerdán „Bilincsek.“ Csütörtökön „Czigányszerelem.“

HIREK.

Egyházmegyénk apostoli lelkü főpásztora a katolikus sajtó ügyének életbevágó fontossága miatt jelen évi I. számú körlevelében lapunkat, mint az egyházmegye egyetlen középponti sajtóorganumát, melegen ajánlja.

A mikor kegyes főpásztorunk e kitüntető ajánlását bensőséges hálával vesszük és örömmel hozzuk olvasóink tudomására, egyben erőt meritünk e magas helyről jött elismerésből arra is, hogy ezentul még nagyobb odaadással és munkakedvvel szolgáljuk a keresztény világnézet szent ügyét lapunkban, a melyet mind jobban fejleszteni legkedvesebb kötelességünk.

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy elő- és utófizetéseiket szíveskedjenek mielőbb rendezni régebbi számunkhoz csatolt postautalványok fölhasználásával. — Akik hátralékaikat nem rendezték, azoknak februárius 15.-e után postai megbízást küldünk.

Előfizetőinket, különösen a papságot és tanítóságot kérjük, hogy az esetleges magán-, iskolai- vagy községi hírdetéseikkel alkalomaadtán lapunkat szíveskedjenek felkeresni.

Emléket Kaas Ivor bárónak! Mint a harez riadó harsonája, a penge aczélos csengése, úgy zengett, úgy tüzelte, bátorította, lelkesítette a keresztény Magyarországot ez a nem csüggedő, nagy reményű, aczélos frissességű elme és nagy szív. Hogy nem a pusztában kiálló hangja volt az övé, mutatja a keresztény gondolkodás nekilendülése. Neki tartozunk ezért sokkal. A nem feledő hálának kell összerakni kőbe, megvézni ércbe az ő emlékét. A miénk volt utolsó lehelletéig — a miénk jelöletlen sirja is. De ne legyen sokáig jelöletlen! E célra adományokat elfogad és közvetít lapunk szerkesztősége.

Régebbi 26 K gyűjtésünk újabbán F. E. 10 koronás adományával 36 koronára emelkedett.

A kath. kaszinó estéje. Hatásában mély, értékében igazán művészi estje folyt le a kath. kaszinónak vasárnap a Czeczil-egyesületben szépszámu, válogatott közönség jelenlétében, amelynek soraiban ott láttuk *Boromisza* Tibor dr. megyés püspököt is. Az előkelő izléssel megválogatott műsor minden száma tartalmas, hatásos és emlékezetes volt. Erzéssel, meleg színezéssel szavalt *Banner* Edith egy pompás melodramát, *Abrányi* Emil: *Mi a haza?* cz. költeményét testvére, *Banner* Viola kiváló zongorakiséretében, amelyhez művészien olvadt be helyenkint *Jaklovics* György, *Székely* Gyula, *Pfeifer* Jenő és *Tary* Lajos finom összhangu quartettje. Kiváló száma volt a műsornak *Iryni* Tamás dr. theol. tanár aktualis fölolvasása a feminizmusról, a melyben alapos tudás, széles látókör, találó ötletesség, finom szellem, mindvégig érdekes tartalom és eleven előadás találkoztak össze, hogy teljessé tegyék a hatást. Az est kimagasló pontja *Hermann* László, zeneiskolai igazgató játéka volt. Városunk társadalmá örvendhet, hogy zenei életének olyan zenei egyéniség az irányítója, mint *Hermann* László. Hegedűje első sorban a szívhez szól és ebben van az ő zenei tudásának magvas értéke. Programjában kerüli a hatásadásat megszokott fogásait, a laikust könnyen csodálkozásba ejtő technikai brillirozást, bár a Moszkovszki-Sarasate: *Guitarre* — előadásával ebben az irányban is ragyogtatta káprázatos technikáját, ám ő első sorban a komoly zenei tudás embere. A kíséret, melyet *Haller* Jenő főgimn. tanár látott el, csak azt az óhaját váltja ki a komoly zenei hallgatóból, hogy bárcsak sokszor látnók együtt e két mély zenei tudású férfit a muzsika fenséges gondolatainak és érzéseinek interpretálásában! Az egész est a legigazibb művészi siker jegyében folyt le s a kath. kaszinó büszke lehet e nemesen tartalmas ünnepségére, a melynek rendezéséért őszinte elismeréssel adózunk a kaszinó vezetőségének. — Az est után a nagyszámu társaság a kath. kaszinóba gyűlt össze, a hol kedélyes hangulatban sokáig együtt volt s gyönyörködött a fiatalok jövedvő tánczában. — A kaszinó utolsó estje f. hó 19-én lesz.

† Luby Géza. Az ősi Luby-család egyik kiváló sarja: *Luby* Géza, a fehérgyarmati kerület orsz. képviselője, a megyei függetlenségi párt elnöke, kerületi ref. főgondnok f. hó 6-án Budapesten, hosszas szenvedés után 62 éves korában elhunyt. Mint a függetlenségi eszmék harcosa különösen a vármegyében dolgozott lelkesen a 48-as párt elveiért. Halála három gyermekén: *Piroskán*, *Gézán* és *Margiton* kívül a vármegyei családok majd mindegyikét gyászba borítja. Temetése ma, szerdán délután lesz Nagyarón, a hol a családi sirbolt fogadja pihe-nésre a függetlenségi zászló lelkes harcosát.

Uj bank. Városunkban „Szatmári Polgári takarékpénztár“ czég alatt 600000 K alaptőkével bank van alakulóban. Az alapításban *Szilágyi* Endre birtokos, dr. *Barabás* Ferencz birtokos, *Mertz* István kereskedő, *Kugler* Lajos birtokos, *Koós* Gábor kereskedő, *Paál* Endre földbirtokos, dr. *Südy* Tibor ügyvéd, *Kovács* Lajos ref. lelkész, *Nagy* József számtiszt, *Steinberger* Elemér terménykereskedő, *Dörner* Jenő földbirtokos, *Sepsy* Mór földbirtokos, *Sepsy* Miklós földbirtokos, *Tóth* József képezdei tanár, *Melchner* Herman kereskedő és még számosan vesznek részt. Az alaptőke, mint hírlik, majdnem egészen jegyezve van, úgy, hogy az alakuló közgyűlést e hóban megtartják s a bank márczius 1-én a *Csomay* házban, a *Terménybank* régi helyiségében megnyílik.

Felolvasó-est. A kültelki gazdakör részére f. hó 5-én a kültelki állami iskola helyiségében dr. *Südy* Tibor ügyvéd, lapunk belső munkatársa, az új polgári perrendtartásról, tekintettel a kisebb polgári peres eljárásra, míg *Vranay* Kálmán gazd. szaktanító a csemege szálló természetéről tartott felolvasást a gazdaközönség élénk érdeklődése mellett.

A máramarosi ipar érdekében. *Balogh* Mihály prépost, püspöki külhelynök

és *Héder* János ny. kir. járásbíró Máramaros vármegye iparfejlesztőbizottsága nevében fölszólítást intéznek a közönséghez, hogy vásároljanak máramarosi tylin-szőnyegyet, melyhez most ölcsön juthatnak. Igazi művészi minta, pompás színezés, legfinomabb gyapjuanyag legtöbb erénye e jóra való magyar iparágak, a mely valóban megérdemli, hogy a nagyközönség pártfogása virágzásra segítse. Nem kevésbbé megérdemli a pártfogást a specziális máramarosi himzés, mely 150 évrégi eredeti minta után készül. Megrendelhető a következő cím alatt: Szövő és himző tanműhely. Máramarossziget.

Congregánisták felvétele. A szatmári női Congregatió nagy ünnepe volt Gyertyaszentelő B.-Asszony napján. E napon üjtötték meg a háromszázan felül levő tagok fogadalmukat, hogy a szent Szűznek igazi leányai lesznek. A hangulatos szép nap csak mélyült hatásában azzal, hogy a renovo kegyes főpásztorunk jelenlétében hangzott el a zárda kápolnájában, ahol e napon a Congregatio kebelébe 21 új congregánistát vett fel megyés püspökünk. A megható ünnepség d. u. 3 órakor kezdődött, a fölveteli szertartást az apostoli lelkü főpásztor végezte, *Kovács* Gyula dr. igazgató, spirituális és *Varjas* Endre a congregatio praese segédkezése mellett. A püspök meleg, bensőséges, szívet szántó beszédében az áldozatos nagy lélek eszményi képét rajzolta meg a szent Szűzben és erre az áldozatos, nemesen szép életre buzdította a szavai hatására megindult szívű congregánistákat. Az emlékezetes, ihlető benyomású szertartás fél 5 órakor véget ért.

A Hermann Bendiner-féle negyedik és utolsó népszerű kamarazene hangverseny f. hó 16-án este fél 8 órakor lesz a Czeczil-egylet nagytermében. Előadásra kerül *Beethoven* „*Kreutzer* szonátá“-ja, *Bach* két hegedűre írt versenyműve. Ez utóbbi zongoraszólamát *Haller* Jenő, a második hegedűszólamot *Pfaltz* Emil játssza. *Mándy* Ilonka és dr. *Fábián* Lajos dalokat énekelnek. Jegyek *Ragályi* Kálmán Deák-terti divat-üzletében válthatók.

A kath. kaszinó átírása. Püspökünk a kath. kaszinó elnökségének kérelmére a káptalannak véleményéhez képest megengedte, hogy a kath. kaszinónak *Széchenyi*-utezai háza és telke az egyházmegyei alapítványi pénztár nevébe a kath. kaszinó nevére irassék át, oly módon, hogy az alapítványi pénztár kölesona, amely a kaszinónak adott, ezen ingatlanra bekebelezéséig és az átírásból, bekebelezéséig minden költségét a kaszinó tartozékául névni. A kaszinó közönségének régi óhaját teljesült czáltal és az építkezés kérdése közelebb jutott egy lépéssel a megvalósulás-hoz.

Zeneszerzői siker. *Hermann* László zeneiskolai igazgató egyik újabb, „*Praeludium*“ cz. zongora-compositiója február hó elején jelent meg a „*Zenélő Magyarország*“-ban. Itt említjük meg, hogy *Hermann* egyik ugyanevak újabb keletű műve, a nagy énekés zenekarra írt „*Missa Solemnis*“-e (Esdur) husvét vasárnapján kerül előadásra a székesfehérvári székesegyházban. A székesfehérvári káptalan meghívására a szerző személyesen fogja művét vezényelni.

Mulatságok. A gör. kath. németi részi magyar egyház gondnoksága a g. kath. egyház javára f. hó 19-én, vasárnap este 8 órakor a *Vigadó* összes termeiben jótékony-czélú táncmulatságot rendez. A 133 tagu rendezőség élén *Gönczy* Antal, *Flontás* Döme, dr. *Vajay* Károly, *Ary* Mihály, *Mátyás* János, *Spiry* Endre, *Beneze* József, *Januczás* György, *Tubákos* Mihály, *Jódi* Mihály, *Nyikora* Péter, *Orosz* Miklós, *Szegedy* János és *Pintye* Pál állanak. A nagysikerűnek ígérkező táncmulatságra belépődíj: személyijegy 1 K 20 f., családjegy 3 K, karzatjegy 50 f. — A helybeli kath. Legényegyesület farsangi táncmulatsága, a mely a farsang legjobb sikerű mulatságai közé tartozott mindig, f. hó 12-én lesz az egyesület saját helyiségében.

Tél. Eddig nem mertünk írni a magyar paraszt, meg a szellemes emberek e közkedvelt thémájáról. De a tél hóval, jéggel,

szellel, kegyetlen hideggel annyira kitétt magáért, hogy most nemcsak egy apró hír, de akár két önképzőköri dolgozat is kikerülne a „tél örömeiről“, a melyek köztudomás szerint: kéklő orrok, fagyos kezek, didergő emberek, topogó lábak és ezekhez hasonló kívánatos jók. — A tél örömei igazában csak a tűzifa-kereskedők meleg szívében lobognak. A kik örvendetes tudomásul veszik, hogy a hőmérő — 15°-ot mutat. A „*Meteor*“ szerint egész február ilyen lesz. No, nem hiába hogy Gyertyaszentelőkor sütött a nap!

Nyomorgó 48-as honvédek. Egyik olvasónk a „*Szamos*“-ban megindított gyűjtés kapcsán arra hívja fel a figyelmet, hogy városunkban 14, hitelesen igazolt 48-as honvéd éli aggságban, elhagyatottságban szomorú, nehéz és keserves életét. A „*Szamos*“ azonban csak egy zsidó agghonvédről tud, a kőről pedig nem is egészen bizonyos 48-as volta. — Csakugyan szomorú, hogy e hősök életök alkonyán olyan száználmas alamizsnára szorulnak, amit hírlapi gyűjtés útján kell összehozni. Hazafias czélzatu tarsasköreink, asztaltársaságaink márczius 15-iki ünnepségeiket ez idén rendezzék e 14 élő 48-as honvéd javára! Az ünnepelt multból ittmaradtoknak derítsék föl márczius idusán rideg, szívet facsaró alkonyukat!

Uj kéményseprő kerületek. Mivel a népszámlálás eredménye városunkban 10 ezernél nagyobb szaporulatot mutat, a rendőrfőkapitányi hivatal a kéményseprői szabályrendelet módosítását, az új kerületek beosztását és szaporítását kérelmezi.

Körorvosválasztás. A mikolai körorvosi állásra, melynek székhelye Szatmár, dr. *Heimann* Rezső feketeadói körorvos lett megválasztva.

Hymen. *Bodroghalászi* *Bacsó* Jenő, a *Fonciére* könyvelője vasárnap tartotta esküvőjét *Mónus* Lajos asztalos polgártársunk *Rózsika* leányával.

Halálozás. Özv. 6- és egyházi básti *Básthy* Lászlóné szül. szabjáci *Pozsega* Mária e hó 2-án, életének 66-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytban *Világossy* Gáspár, a Szatmármegyei gazdasági egyesület titkára, anyósát gyászolja.

Az ügyvédi kamarából. A szatmár-németi ügyvédi kamara választmánya közhírré teszi, hogy dr. *Merts* László ügyvédet *Nagykároly*, dr. *Somlyó* Lajos ügyvédet *Színerváralja*, dr. *Südy* Tibor ügyvédet *Szatmár-Németi*, dr. *Braun* Mózes ügyvédet *Halmi*, dr. *Szöke* Sándor ügyvédet *Fehérgyarmat*, dr. *Lányi* Sándor ügyvédet *Színerváralja*, dr. *Mircea* Gusztáv ügyvédet *Erdőd*, dr. *Mecs* Gyula ügyvédet *Erdőd* székhellyel az ügyvédek névjegyzékébe felvette. Dr. *Selagján* László ügyvéd székhelyét *Nagykárolyból* *Színerváraljára* helyezte át. *Török* Miklós Szatmár Németi székhellyel bejegyzett ügyvédet önkéntes lemondása miatt a névjegyzékből törölte.

Adomány. Főispánunk előterjesztésére a földmivelésügyi m. kir. miniszter a szatmármegyei gazdasági egyesületnek népies előadások tartára czéljaira 4500 kor. segélyt adományozott.

Népesedési statisztika. 1911. január 30-tól egészen a mai napig születtek: *Klein* Sándor, *Báthory* Mária, *Lőrincz* József, *Waldman* Mózes, *Apagyi* Etel, *Mermelstein* Sámuel, *Jakab* Erzsébet, *Szigeti* Pál, *Pers* Lujza, *Költi* József, *Stutz* József, *Gál* József, *Belényi* Lóra, *Popovics* Anna, *Lemák* Lajos, *Kovács* Zsuzsánna, *Lázár* Teréz, *Fazekas* Irén, *Niriv* Margit, *Veres* Juliánna. *Meghaltak*: *Katona* Anna, özv. *Rob* Mihályné-*Fodor* Zsuzsánna, Özv. *Bódi* Jánosné, *Logyina* Margit, *Cselinszky* Ilona, *Ardeleján* Jenő, özv. *Szakul* Jánosné-*Varga* Erzsébet, özv. *Básty* Lászlóné *Pozsgai* Mária, *Földi* Györgyné-*Gladics* Ilona. *Házasságot kötöttek*: *Freund* Ansel és *Páskesz* Margit, *Tivadar* Mihály és *Surányi* Juliánna. *Bacsó* Lajos és *Mónus* Rozália, *Berecz* Károly, és *Giriti* Eulália, *Beneze* Lajos és *Jakabovits* Emilia.

Felmentés. A főispán dr. *Grósz* Rezsőt a fehérgyarmati kórháznál viselt másodorvosi tisztségétől felmentette.

A tönkretett zambézi misszió újraszervezése angol területen. A Kláver-Szt.-Péter-Társulat a következők közzétételére kér: A Jézus-társasági hírhirdetők egyike, P. Moskopp térítő Miruruban (Zumbo), tanácsosnak találta a portugál szabadkőműves kormánytól a hírhirdetőknek kiszabott önkényes és bitófánál is rosszabb kegyelemidőt be sem várni és angol területre menekülni. Együttal fölveti azon eszmét, hogy a tönkretett missziókat át kellene költöznie angol területre. Mult év november 23-án a következőket írja Lufundzo-Riverről: „Mi ketten, én és Rodenbücher testvér, a Lufundzo völgyében, három órán át Mirurutól, az első szükségleteknek megfelelő kunyhót építettünk. A közelben pompás fekvésű vidékek vannak, folyóvizeikkel ideális helyek egy misszió létesítésére. Egy fehér felkínálta nekünk birtokát 40 ezer márkáért (48 ezer korona). Kár, hogy el kell szalasztanunk az ilyen jó alkalmat, mert összes pénzünk alig tesz ki 200 márkát, (240 korona.) Így még a kiütetés esetére is keresztényeink közelében maradhatnánk, Miruru szomszédságában. A mint látni méltóztatik, sürgős, nagyon sürgős segítségre van szükségünk. Ha hírhirdetők valamikor rászorulnak a támogatásra, úgy — véleményem szerint — mi vagyunk most abban a helyzetben“. Kláver Szt.-Péter-Társulata reméli, hogy a terv keresztülviteléhez szükséges anyagi javakat sikerül majd előteremteni. A társulat különösen a magyar katolikusok áldozatkészségére számít, akiknek P. Menyháth és P. Czimmermann emléke oly rokonszenvessé tette a zambézi missziót. Alamizsnákat a „Zambézi misszió“ javára Magyarországon a következő címek közvetítik: „Visszhang Afrikából“ irodája, Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. em. és Kláver Szt.-Péter-Társulat leadó állomása Temesvár Gyárvaros, Páva u. 15. II. em.

A Fehérvár építése. Az építkezési bizottság a városi bérpalota építésére a Weil és Ritter cég, Weszelovszky Testvérek és Tatorján István, építészeket, mint a három legolcsóbb ajánlattevőt szólítja fel 8 nap alatt benyújtandó új ajánlattételre.

Halálos szerencsétlenség. Darabán Ferenc, helybeli földmives hétfőn szénás szekérről a lovak közé bukott s a megriadt lovak a szekérről keresztülgázoltak Darabán Ferencen, a ki összezuzott mellkassal maradt a földön. A szerencsétlen gazdaember tegnap meg is halt, ma temetik.

Uj házzámozás. A nagy ingatlan forgalom, városi fejlődés, telekmegosztások, új utcák létesítése, a régi házzámozások elkopása csakugyan utvesztőbe vezetnek az érdeklődőt, ma már nem tud kiigazodni a bejelentő hivatal, nem a tudakozódó, sőt legközelebb a népszámlálásnak is végtelen hátrányára volt, hogy telekmegosztás miatt keletkezett új telkek, név nélküli utcák házzámozva nincsenek, a régi jelzések elkoptak. Épen ezeknél az okoknál fogva a r. főkapitányi hivatal elterjesztést tett a városi Tanácshoz, hogy az egyöntetűség kedvéért is rendeltessék el az új házzámozás és pedig a tulajdonosok megterhelése nélkül a közöltséget terhére, mely ha az idén fedezetet nem nyújtana, 3000 korona a jövő évi költségvetésbe vétessék fel.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb választékokat valódi arany és ezüst ékszerekben, ugyszintén valódi ezüst és kínai ezüst dísztárgyak, mindennemű zseb- és fali órákban. Tisztelettel özv. KEPES DÁVIDNÉ Szatmár, a színházzal szemben.

A korona-bazár, Szatmár, Deákter 7. számú régi helyiségét jóval megnagyobbította és azt mindenféle gyermekjátékkal, üveg-, porcellán- és díszműárukkal dusan felszerelte. Az árak feltűnő olcsók.

VIDÉK.

Munkácsyegyházmezei hírek. Lelkészi kinevezés. *Medveczky* Andor ökörmezői segédlelkész kinevezetett Jánkra helyettes lelkészül. — Megbízás. Az ungvári főgimn. segédhírnök teendői ellátásával megbízott *Vargha* Géza alapítványi számtiszt.

Pályázatok. A kölesei járásorvosi állásra február 25, az érendredire márczius 25-iki lejáratnál pályázat lett hirdetve.

A Katolikus Népszövetség ungvári szervezete f. évi február 5-én, tartotta évi beszámoló gyűlését, a következő tárgysorozattal: 1. Hymnus. Énekelték a papnövendékek 2. Elnöki megnyitó s beszámoló beszéd. 3. Az iskola a katolicizmus szempontjából. Előadta: *Blán*, Odón. 4. Az olvasó, szavalt: *Barna* Anna. 5. Mit hoznak föl a kath. Népszövetség ellen? Előadta *Duliskovich* Elek. 6. Szózat. Énekelték: a papnövendékek.

Magyar nemesség. A király néhai *Halász* Ferencz vallás és közoktatásügyi miniszteriumi miniszteri tanácsos törvényes utódainak: dr. *Halász* Aladárnak, *Halász* Gyulának, dr. *Halász* Zoltánnak és *Halász* Dezsőnek, valamint ezek törvényes utódainak, a magyar nemességet Nagybaktai előnévvel díjmentesen adományozta.

Küldöttség. A csengeri járás közönsége egy járásbírósnak Csengerben leendő mielőbbi felállításának kérelmezése végett küldöttséget meneszt az igazságügyminiszter elé, mely küldöttségben való részvételt *Csaba* Adorján főispán is megígérte. A küldöttség szónokája *Szuhányi* Ferencz a csengeri kerület országgyűlési képviselője lesz.

Tifusz Ferenczelen. A kiütéses tifusz, ez a borzasztó betegség, mely nem régiben az ország fővárosában is pusztított, a nagybányai járásban, Felsőferenczelen fellépett. Dr. *Aáron* Sándor vármegyei főorvos, dr. *Gondos* és dr. *Winkler* Jenő járásorvosok szerdán délelőtt kiszálltak Felsőferenczelyre és hivatalosan konstatálták a kiütéses tifusz fellépését. A betegség fellépéséről jelentést tettek a belügyminiszteriumba is.

Eljegyzések. *Simon* József, halábori ref. lelkész, eljegyezte tövisi és füzeséri *Füzesséry* Esztikét Vajkocsról. — *Thegze* Dórát, Huszton eljegyezte dr. *Lyahovics* Orestt rahói ügyvéd.

Esküvők. *Brestyánszky* Endre m. kir. erdőmérnök Ungváron egybekelt *Möckel* Olgaival. — *Gnandt* Antal penészeleki jegyző vasárnap tartotta esküvőjét Nagymajtényban *Toma* Mariskával. — *Domokos* István, színváltójai áll. tanító házasságot kötött özv. nagysennyjei *Majos* Adámné leányával Iionkával.

Halálozások. *Kiss* Döme nagykarolyi nyugalmazott gör. katolikus kántortanító Tiszaujvákon meghalt. — *Jovanovics* János az ungvári gör. keleti egyház volt kuratorja, aki hosszab ideig szerkesztette az Ungvári Közlönyt, majd a Keletet, f. hó 1-én éjjel hirtelen meghalt. — *Vazilovics* Miklós erdőgondnok, Nagyberézán február elsején súlyos betegség után elhunyt. — *Farkas* István szolyvai állomási felvigyázó-gyakornok f. hó 2-án tifuszban meghalt.

Ebmarás. A nagy hideg következtében a megye területén sűrűn fordulnak elő ebvesztési esetek. Csütörtökön Mezőteremen Kinczli koresmáros kisleányát marta meg egy vesztésre gyanus eb. A leánykát felvitték a Pasteur-intézetbe.

Közjegyzői kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. *Elbel* Tibort, debreczeni közjegyzőt helyettesít, karczagi kir. közjegyzővé nevezte ki.

Sikkasztó postaügynök. *Sziogyártó* Sándor mezőpetrii postaügynök a kezelése alatt álló kincstári pénzből 220 koronát elsikkasztott. A esendőség bekísérte a nagykarolyi kir. járásbíróshoz.

Kitüntetés. Ó Felsége *Sütő* Kálmán munkácsi ref. lelkész, beregi esperesnek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Mulatság. A felsőbányai Kath. Legényegyesület farsangi táncmulatságát f. hó 12-én rendezte saját helyiségében.

Szolgálati jubileum. *Obholcz* Gyula pénzügyi tanácsos, a nagykarolyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnöke. f. hó 1-én töltötte be állami szolgálatának negyvenedik évét, mely alkalmából tisztviselőtársai bankettet rendeztek a Magyar Királyban. A banketten mintegy 120-an vettek részt.

Ifjúsági hangverseny. Sikerült lélekemelő ünnepséget rendezett f. hó 2-án a nagykarolyi főgimnáziumi ifjúság Kal. sz. József emlékének áldozva. A tartalmas műsorból kiemelkedett *Pallmann* Béla emlékbeszéde Kal. sz. Józsefről. Beszédében a mai ferde vallástalan és hazafiatlan irányzatra is kiterjeszkedett; figyelmeztetve a szülőket, hogy gyermekeik olvasókönyveit igen figyeljék meg, óvják őket az ilyen veszedelmes tévtanoktól, valamint a pornografikus irodalom fertőzéseitől is.

Uj Gazdakörök. *Zboray* Bertalan ungvári m. kir. gazdasági felügyelő kezdeményezésére és buzdítására a napokban megalakult 43 taggal a Tibai Gazdakör mint az Ungmezei Gazdasági Egyesület fiókjá. A gazdakör elnöke *Pásztor* József r. kath. plébános lett. A gazdakör részére az egyesület különböző kedvezményeket fog kieszközölni. Kedvezményes áru vetőmagért a kérvény azonnal fel is terjesztett. A gazdakör helyiségében pedig a földmívelésügyi miniszterium által adományozandó ingyenes gazdasági népkönyvtárt helyezik el. — Nagykarolyban pedig a napokban volt egy gazdakör alakult értekezlet, a mely a nagykarolyi gazdakör megalakítását vette tervbe. Az értekezlet jelen volt dr. *Sárváry* Béla miniszteri s-titkár, a „Hegyvidéki miniszteri kirendeltség“ megbízottja is, ki ismertette azon előnyöket, a melyek a szándékolt tömörülésből a gazdakör hárulnak és előadta a megalakulás feltételeit és szabályait.

ISKOLA.

Egyházmegyénk főpásztora — gondoskodni kívánván az egyházmegyei tanítószámára annyira szükséges közlönyről, — lapunkat az összes egyházmegyei tanítói körök és tanítók hivatalos lapjává tette, kijelölve e célra „Iskola“ rovatunkat. Amikor ezt örömmel tudomásul hozzuk, egyben felkérjük az egyházmegyei tanítói köröket és tanítókat, hogy hivatalos és egyéb közleményeiket minden hét hétfőjéig juttassák a szerkesztőséghez.

A magunk részéről ezentul kettőzött buzgalommal állunk a keresztény nevelésnek és hitvallásos tanítóink szellemi és anyagi érdekeinek zászlaja alá.

Országos tanítói mozgalom.

Talán sokan észre sem veszik az élet forgatagában, hogy az eddig templomként tisztelt csarnoknak, az iskolának kapuit illetéktelen kezek döngetik.

E templom csarnoknak eddig csak papjai voltak. Katonákra szükség nem volt, mert oda csak tanulni és nevelődni járt a nagy társadalom. Megváltozott azonban az idők járása s a kapudöngető harczi zajt csapnak kint s harcz terévé akarják tenni az iskola szentelt hajlékát is.

A vallásérkölszi alapon nevelő tanítói kar eddig csak papi tisztét teljesítette, ma azonban új feladat is várakozik reá: meg kell védenie s meg kell tartania az iskolát nagy és isteni hivatásának. Fegyverkeznie kell az iskola támadói ellen.

Ezt a munkát kezdette meg a „Keresztény Tanítók Országos Egyesülete“, amikor 1910. évi január hó 21-én megalakult és zászlót bontott.

Ezen zászló alá akarja tömöríteni a keresztény világnézet talaján álló tanítókat ez új egyesület, tekintet nélkül arra, hogy hitvallásos,

állami, községi, avagy magániskolánál működik-e az illető.

Megalakulásakor üdvözölte az új egyesületet dr. Giesswein Sándor pápai praelátus, dr. Bartha József, a „Kath. Tanáregyesület“ nevében, Huszár Károly országgyűlési képviselő, mint néptanító s mint a „Kath. Népszövetség“ kiküldöttje stb. — Távirati üdvözlést küldtek: főmagasságu Vaszary Kolos hercegprimás, Kohl Medárd főszentelt püspök és mások.

Az egyesületet ideiglenesen Hanisch János székesfővárosi tanító, elnök vezeti.

Ebben az egyesületben kell harcra kész katonákká válniok a tanítóknak, hogy megtarthassák az iskolát annak a szellemnek, melyen alapult s nagyra fejlődött.

Megalakulásunk tényével új tért nyitottunk a keresztény tanítóság előtt a védekező s a mentő munkára.

Minden már meglévő oly intézmény mellett akarunk küzdeni, melynek célja a keresztény iskola és nevelés ügyét szolgálja, vagy csak támogatni is.

Keresztény tanítók! egy táborban a helyetek, ha azt akarjátok, hogy az iskola eredeti rendeltetésének megfelelőleg a vallás és haza szeretetére nevelje jövődőt nemzedékünket.

Az egyesület februárban új keresztény tanügyi lapot ad ki, mely bővebb ismertetést nyújt.

Érdeklődők forduljanak Ekamp Nándor főtitkárhoz (Budapest, I., Táltos utca 8. sz.)

Ekamp Nándor.

Több oldalról kitüntetett tanító.

Karabélyos Gyula kistráti tanítót a tanügyi s társadalmi élet mezején kifejtett lelkes buzgalma s odaadó munkásságáért az Országos Közművelődési tanács elismerő levéllel, az Ungvármegyei Közművelődési Egyesület 50 K pénzjutalommal, a vallás- és közoktatásügyi miniszter igazgatói czimmal és 200 K személyi pótlékkal tüntették ki.

Kántortanítói kinevezés. Grigassy Mihály okl. kántortanító kineveztetett Pálócra kántortanítóul.

Tanári előléptetések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fásztusz Elek és Lehoczky József szatmári kir. kath. főgimnáziumi tanárokat a VII. fizetési osztályba, Erdélyi Imre tornatanárt a IX. fizetési osztályba nevezte ki, illetve léptette elő.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Anna okl. óvónőt a rakaszi kisdudovodához óvónővé nevezte ki.

Az Orsz. Kath. Tanáregyesület közgyűlésén Szatmárról Ratkovszki Pál kir. főigazgató vett részt. A közgyűlésen föl is szólt, rámutatván azon támadásokra, amelyek a kath. tanáregyesület elnökét, Mazy Engelbert drt és lapját a „Magyar Középiskolák“-t igazságtalanul érték az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület Közlönye részéről. Indítványára a közgyűlés viharos tapssal szavazott bizalmat a Magyar Középiskola szerkesztőségének, az elnök személyét ért támadásokkal szemben tanúsított magatartásáért.

MINDENNEMŰ ELEMISKOLAI NYOMTATVÁNYOK ÉS TANSZEREK KAPHATÓK A PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDÁBAN SZATMÁRNÉMETIBEN, ISKOLAKÖZ 3. SZ.

TÖRLEY
TALISMAN
CASINO RÉSERVÉ

IRODALOM.

„Az Egyházi Közlöny“, e 23 ik évfolyamát élő, tekintélyes hetilapunk 5 ik száma a szokott változatos tartalommal jelent meg. Érdekes vezércikket közöl „Elvek és események“ cím alatt; pompás képét nyújtja az „Egyetemes egyháznak“; az „Időszerű kérdések“ rovatban a római magyar intézmények és a szentjebbi apátság ügyével foglalkozik; a „Hitélet, Lelkipásztor, Társalgó, Irodalom“, stb. rovatban pedig aktuális és praktikus kérdésekről világosít föl. — Az elevenül, változatosan szerkesztett hetilap évi előfizetési ára 12 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, Eszterházy-utca 15. sz.

Szent József imádságos könyv. A közelgő márcziusra felhívjuk Szent József tisztelőinek figyelmét a dr. Haiczl Kálmán-féle Szent József imádságos könyvre, amely 400 lapos, kitűnő tartalmu, értékes imádságos könyv izléses kötésben 1 korona 40 fillérért rendelhető meg a Pázmány sajtónál.

A kath. népszövetség februáriusi füzeté már elhagyta a sajtót. Mint az eddigiek, úgy a mostani is a nép érdekeinek kiváló szemmel tartásával van szerkesztve. A cikkek az örökösödési illeték felemeléséről szóló törvényjavaslatot, a szabadkőművességnek a szerzetesség ellen elkövetett hajszeját ismertetik; Vass József dr. egy apologetikus cikksorozatát kezd meg e füzetben; több, érdekes apróbb cikk és egy történeti elbeszélés teszik még a füzet tartalmát.

TOLLHEGYGYEL.

Ördögös fufang.

Nem csoda, ha meg van akadva a tájékozatlan ember affölött, hogy mi mennyit ér. Hiszen például tegnap még 100 koronáért vesztegettek egy részvényt, ma háromszázért kél. Vigyázatosnak kell hát lenni!

Nem győzzük bámulni azt a körültekintő fífkát, amelylyel egy óvatos polgártárs tudta ki, hogy mennyit is ér hát a vagyona.

Bizony nem olyan könnyű erre rájönni ebben a bolond napraforgós világban, amelyikben olyan hamar meggazdagszanak a sok „h“-val beszélők és még hamarabb lesznek „nincsetlenekké“ a „h“-talanok. No, lehet, hogy a h betű az oka. Nem is bolondság ezt hinni, mikor ilyen szép szavak kezdődnek ezzel a h betűvel: hagyoma, hajlong, (be) hálóz, hamisító, harácsol, haramia, haszon, hazudik, hiéna, hitelező, honosított, (receptiált) hurok. Bezzeg akinek fonetikája csupa h, ismeri ezeket a derekas szavakat.

Persze, a mi emberünk a „h“-talanok közül való. Van egy szép háza azért. És épen erről szerette volna megtudni, hogy mennyit ér. Csak úgy megkérdeni valakitől? Hát hiszen az odamondhat valami összeget, csak úgy foghegyről. Nem! Így nem lehet rájönni az igazi értékére.

Geniális eszme fogamzott meg agyában: elmegy a „h“-sok közé és valamelyiknek eladja a házat.

— No, no, nem kell azt gondolni, hogy csak eddig van a geniális gondolat. Ilyenre rájöhet minden közönséges emberfia. De az övé Sherlock Holmesi vala.

— Hadd vegye csak meg a jámbor — gondolta a kiszemelt „h“-sról, — annyiért, amennyiért, az mellékes, de hogy' el fog képedni, amikor mégis kiszedi belőle az édes titkot: hogy hát mennyit is ér igazában az ő háza.

A pokoli törvetés sikerült. A mit sem sejtő szerencsétlen „h“-s belement a csapdába, megvette a házat.

És most jön a csattanó. Egy napig élvezhette csak az elámitott „h“-s a háziuraság mennyei gyönyörűségeit. Mert a mi eselszövő, agyafurttan ravasz emberünk csak rátör ám a vétel után való napon a tulajdonjog szent örömeit élvezőre:

— Megveszem a házat!

Mint a derült égből lecsapó villám, úgy hatott ez a kategorikus mondat.

Bizony kénytelen volt a törbe esalt jámbor kivallani a ház igazi árát.

A körmönfontan kieselt terv pompásan bevált. A mi emberünk visszavette másnap a házat és most ő a boldog, mert tudja, hogy mennyit ér. Hitelesen tudja. Vagy 30—40 ezer koronájába került, de tudja.

— De édes véreim, kedves báránykám, nehogy azt higgyétek, hogy mese volt ez!

A drágaság.

(Mindig összekerülnek, pedig a kettő tüz és víz. A sanguinikus lelkesedik, mire a cholericus epés gunnyal rántja le egekbe szárnyaló pegazusáról. A sanguinikus haragra lobban, dühöng, a szenvedély vad kitérésével átkokat dörög; a cholericus prózai magyarázattal hűti le hátborzongató pathosát.)

A *sanguinikus* (az ébredő indulatok haragos kitörésével): Micsoda ámitás, ostoba hazugság, amiket ezek az ujságok irnak!

A *cholericus*: Hát akkor minek olvassa?

A *sanguinikus* (már tüzelve): Lehet is nem olvasni. De nem ülök fel. Engem nem lehet olyan könnyen becsapni, mint az ostobákat, akik szentírásnak hiszik, ami nyomtatva van. De ez már fölháborító. Az új tengeri kigyó: a drágaság, a szegénység. Mind ezen nyögdecsel. (Az indulat már elkapta, a szóaratat ömlik belőle, mint a gátat rontó árvíz.) Hogy milyen nehéz az élet! Hogy koldusokká leszünk! Megbírhatatlan a drágaság! Hát hol vannak ezek az agyonnyomortott emberek? Látom, a kártyán ezeket veszítenek. A mulatóhelyeken pezsgő folyik, czigány huzza. A bankok milliókkal emelik alaptőküket. Vagyont érő ruhákban járnak az emberek. Bálok, színház, mulatságok napról-napra és mindenhol száz meg száz ember. Csak úgy virit róluk a jókedv. Hát van drágaság? Hát ezt hívják szegénységnek? Ez a nyomor? (most lélekzetet vesz; egy pillanatnyi szünet.)

A *cholericus* (sarkasmussal közbevág): Dehogy. Ez egy szindarab. Irta Sziglieti. A czime: *Fenn az ernyő, nincsen kas.*

Belső munkatársak:

KERTÉSZ PÁL, MERKER MÁRTON dr. és SÜDY TIBOR dr.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Szent áldozási képecskék

ötféle színben, tetszés szerint összeválogatva 100 drb. K 1.10
Hátlapján kis ima nyomtatásával 100 drb. K 1.60

Kapható a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

Sérvben szenvedők!

forduljanak bizalommal

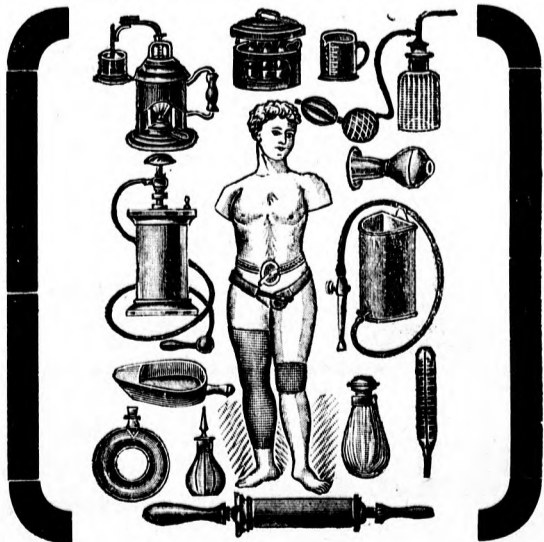
HERCZ SÁNDOR

speciális keztyű, kötszer és orvosi műszertárhoz,

SZATMÁR, DEÁK-TÉR 2-K SZÁM. (VÁROSHÁZ MELLETT)

ahol a jelenkor legjobb sérvkötői és haskötői a fővárosban szerzett gazdag tapasztalataim szerint lesznek kiszolgálva.

Szükség esetén méret után is készülnek.

GYULANTIN

fogmentő esszencia, fogvédő- és fogápolószer.

Megóvja a fogak romlását, porlását és lazulását. Meggátolja a fogkő-lerakódást; a fogfájást egy perc alatt megszünteti.

Naponta százakra menő utánrendelés és köszönőiratok érkeznek a feltalálóhoz. — Akik már e szert használták, ne mulasszák el az utánrendelést, mert a czél csak így érhető el, ha állandóan lesz használva. Próbálja meg bárki. Az eddigi készítményeket felülmulta és mint magyar találmányt, kérem pártfogolni.

✱ Magyarországon több mint egy millió uri család nagy sikerrel használja. ✱

Ára üvegenként 1 K 50 f-től 3 K-ig portómentesen küldöm.

Kapható a feltalálónál

SZÁRAZ GYULA

kozmetikai szerek speciál készítőjénél
Szatmár, Hunyadi-köz 2. sz.

Poszvek Nándor okl. gazda, a szatmármegyei gazdasági egyesület volt titkára gazdasági szakirodója.

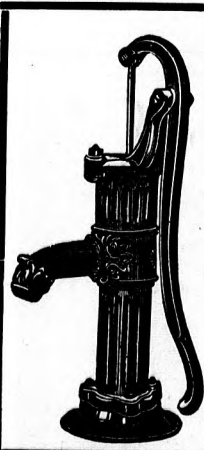
Ingatlan- és jelzálog-forgalmi iroda.

Földbirtokok, szatmári házak adás-vétele, bérletek, előnyös biztosítások közvetítése, jutányos kamatu jelzálogkölesönök kieszközölése, konvertálások lebonyolítása, gépek és mindenféle gazdasági cikkek kedvező beszerzése és értékesítése, üzentervek, gazdasági építkezések és műszaki tervek kidolgozása, becslések, szakkérdésekben felvilágosítás, egyeztető bizottságokban képviselő, bírósági szakértői tisztség elvállalása.

Petky László cukrászata

Szatmár, Széchenyi-utca 7.

Minden időben friss sütemény kapható. Megrendeléseket pontosan elkészítik a legkényesebb igényekig. 1 koronás fútt-ball bomba jout-torták naponta frissen kaphatók. Reggeli és ozsonna kávék ugyszintén mindenféle cukrászsüteményben nagy választék.

Dahlström Géza

városi kutmester
kútfurási vállalata
Majláth-u. 9.
— Telefon 233. —
Szivattyuk felszerelését elvállalja.

Makóczy Géza

papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.
Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden időben mindennemű :: élővirág díszmunkák ::

alkalmi-, menyasszonyi-, koszorúslány- és mellsokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sírkoszorúk, sírsokrok a legzölésesebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.

Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.

Sürgőnyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

RÉTAY és BENEDEK

egyházi műipar-intézet, oltár- és szószék-építészet
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59. szám.

Hazánkban a legnagyobb műipar-intézet. Készít: stilszerű oltárt, szószéket, keresztelőkutat, gyónószéket és templompadokat, sekrestye-berendezéseket, képereteket és az összes berendezési tárgyakat mérsékelt árban. — Szent-szobrokat, oltárképeket, keresztúti képeket művészi kivitelben és jutányos árakon szállítunk. — Munkafelvétel czéljából készséggel küldjük ki díjmentesen szakértő megbízottunkat. — Vállalkozunk templomok kifestésére és festett üvegablakokkal való ellátására. — Árjegyzéket, költségvetést és tervezeteket készséggel küldünk.

Cipészüzlet áthelyezése.

Deák-tér 2. szám alól **Petőfi-utca 1. szám alá**

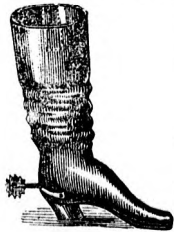
(Leszámitoló Bank helyiségébe, Károlyi házzal szemben) helyeztük át mértékszerinti cipész-üzletünket, üzemiink megnagyobbitása czéljából, hol **saját készítményü cipő- és csizmaárak** állandóan raktáron vannak és mérték szerint pontosan készíttetnek.

Együttal a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy egy amerikai rendszerü **gyorstalpaló-műhelyt** rendeztünk be, amely egy pár talpalást **egy óra alatt** elkészít.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

KLEIN I. és TÁRSA

Első szatmári csizma- és cipő-gyár mértékszerinti cipész-üzlete.

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávakereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA“ keverék özégem különlegessége. 1 klgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve.